

UKNF

URZĄD
KOMISJI
NADZORU
FINANSOWEGO

Sytuacja banków spółdzielczych i zrzeszających po IV kwartale 2022 r.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki spółdzielcze

Struktura sektora

Na koniec grudnia 2022 r.

- Działo 496 banków spółdzielczych, tj. o 15 mniej niż w grudniu 2021 r. oraz 2 banki zrzeszające.
- Spośród banków działających w dniu 31 grudnia 2022 r. 308 było członkami systemu ochrony IPS BPS, a 180 IPS SGB .
- Poza IPS funkcjonowało 10 banków spółdzielczych.

Wynik finansowy

- Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do grudnia 2021 r. o 338,6% (do 3 178 mln zł).
- Prawie wszystkie banki wykazały zysk, z wyjątkiem jednego.
- Czynniki wpływającymi na wzrost wyniku netto były zmiany:
 - ✓ wyniku odsetkowego (zwiększenie o 5 771 mln zł),
 - ✓ wyniku prowizyjnego (zwiększenie o 37,4 mln zł),
- Czynniki pomniejszającymi wynik netto były zmiany:
 - ✓ kosztów wyceny aktywów (zwiększenie o 1 064 mln zł),
 - ✓ kosztów operacyjnych (zwiększenie o 1 441 mln zł),
 - ✓ podatku dochodowego (zwiększenie o 734 mln zł),
 - ✓ rezerw (zwiększenie o 90,1 mln zł),
 - ✓ pozostałego wyniku pozaodsetkowego (zmniejszenie o 10,8 mln zł).
 - ✓ pozostałych przychodów i kosztów (zmniejszenie o 14,2 mln zł).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki spółdzielcze

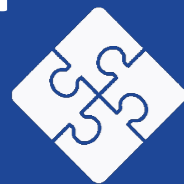
Ryzyko kredytowe

- Należności banków spółdzielczych od sektorów niefinansowego i samorządowego obniżyły się w stosunku do grudnia 2021 r. o 3,5% do 76,3 mld zł.
- Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego nie zmienił się w ciągu 2022 roku i wyniósł 7,1%.
- Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego zwiększył się w ciągu roku z 51,0% do 63,9%.
- Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych.
- Pogorszeniu uległa jakość portfela finansującego przedsiębiorców indywidualnych z 12,7% do 14,0%
- Jednocześnie poprawie uległa jakość portfela pozostałych przedsiębiorców z 17,4% do 15,8%

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki spółdzielcze

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków spółdzielczych w stosunku do grudnia 2021 r. wzrosły o 4,2% do 13,8 mld zł.
- Łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych wzrósł w grudniu 2022 r. do 19,2% z 18,6% w grudniu 2021 r., natomiast współczynnik Tier I odpowiednio do 18,7% z 18,0%.
- Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadało w grudniu 2022 r. 210 banków wobec 193 w grudniu 2021 r. (zmiana wynikająca ze spadku kursu euro)
- Wszystkie banki spółdzielcze spełniały minimalne normy kapitałowe.

Depozyty

- Depozyty w bankach spółdzielczych obniżyły się w stosunku do grudnia 2021 r. o 1,7% do 166,7 mld zł, w sektorze bankowym wzrosły o 6,5%.

Uwaga ogólna

- Niniejsza analiza uwzględnia wszystkie banki spółdzielcze działające nieprzerwanie od grudnia 2021 r. do grudnia 2022 r. (łącznie z bankami przyłączonymi przez nie w tym okresie i w okresach wcześniejszych, jeżeli analiza odwołuje się do takich).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki zrzeszające

Informacje ogólne

Na koniec grudnia 2022 r.

- funkcjonowały 2 banki zrzeszające:
 - ✓ BPS S.A. w Warszawie
 - ✓ SGB-Bank S.A. w Poznaniu.

Wynik finansowy

- Banki te, na koniec grudnia 2022 r. wykazały łącznie stratę netto w kwocie 14,8 mln zł, wynik był mniejszy o 60,7 mln zł niż w grudniu 2021 r.

Depozyty

- Depozyty w bankach zrzeszających zwiększyły się w stosunku do grudnia 2021 r. o 5,3% do 41,1 mld zł, w sektorze bankowym wzrosły o 6,5%.

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – banki zrzeszające

Ryzyko kredytowe

- Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2021 r. o 7,9% i wyniosły 10,6 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 10,7%, do 7,1 mld zł.
- Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów poprawiła się w stosunku do grudnia 2021 r. Należy jednak zasygnalizować jej pogorszenie w przypadku przedsiębiorców indywidualnych i rolników.
- Zwiększył się poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego w okresie od grudnia 2021 r. W grudniu 2021 r. wyrezerwowanie to wyniosło 40,1%, zaś w grudniu 2022 – 45,6%.

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków zrzeszających na koniec grudnia 2022 r. były wyższe o 12,3% niż w grudniu 2021 r. i wyniosły 2,3 mld zł. Kapitał podstawowy Tier I stanowił 72,6% funduszy własnych (76,6% w grudniu 2021 r.).

Najważniejsze spostrzeżenia i wnioski – systemy ochrony (IPS)

Informacje ogólne

Na koniec grudnia 2022 r.

- funkcjonowały 2 systemy ochrony:
 - ✓ System ochrony zrzeszenia BPS (308 członków)
 - ✓ System ochrony zrzeszenia SGB (180 członków).
- Oba systemy stanowią:
 - ✓ 94,3% aktywów sektora spółdzielczego
 - ✓ 98,0% wszystkich podmiotów sektora spółdzielczego
 - ✓ 91,4% wyniku finansowego sektora spółdzielczego

Wynik finansowy

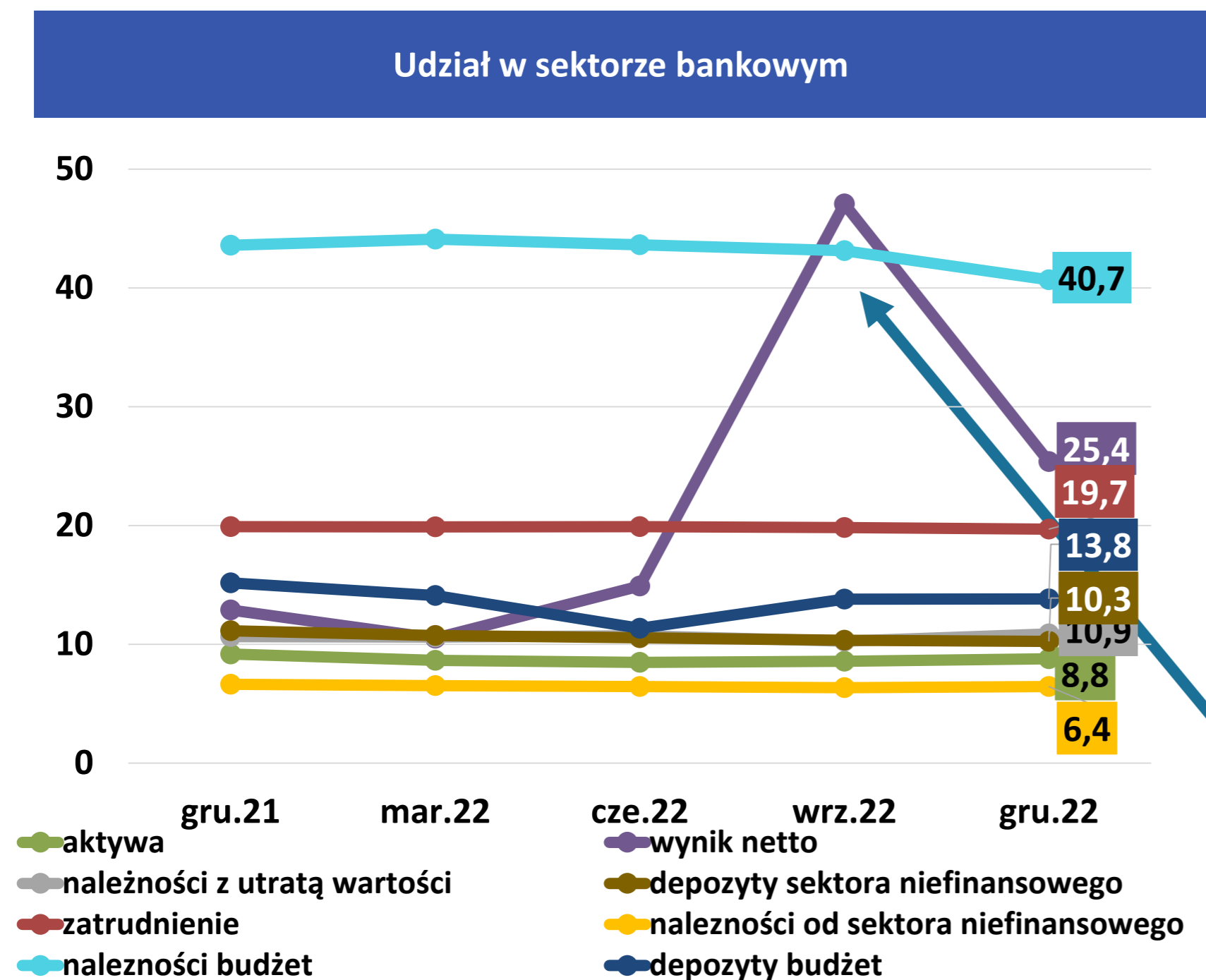

- Systemy ochrony wypracowały 2 891 mln zł zysku netto, z czego dwa banki wykazały stratę 41,7 mln zł.

Adekwatność kapitałowa

- Fundusze własne banków należących do Systemów Ochrony na koniec grudnia 2022 r. były wyższe o 810,6 mln zł i wynosiły 15 143 mln zł.
- Łączny współczynnik kapitałowy wzrósł z 18,58% do 19,70%.

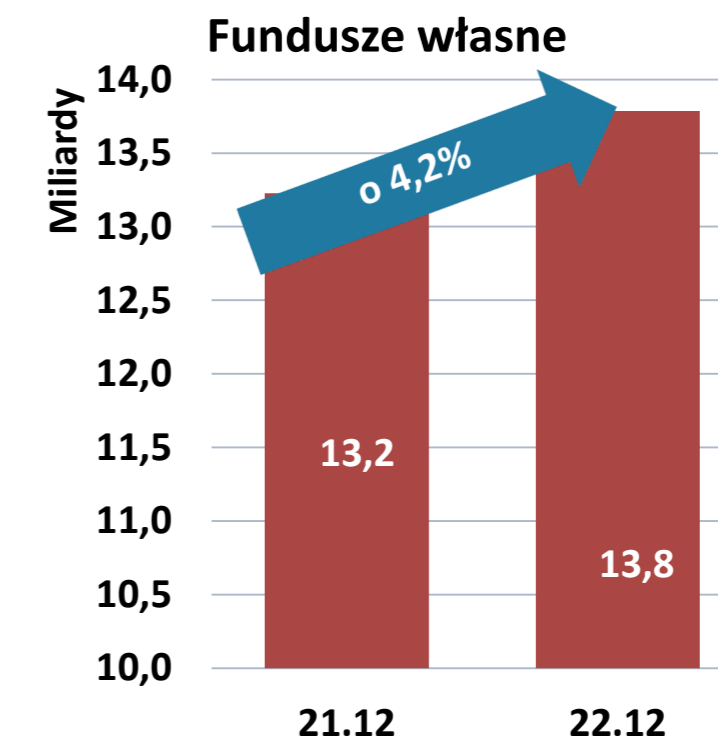
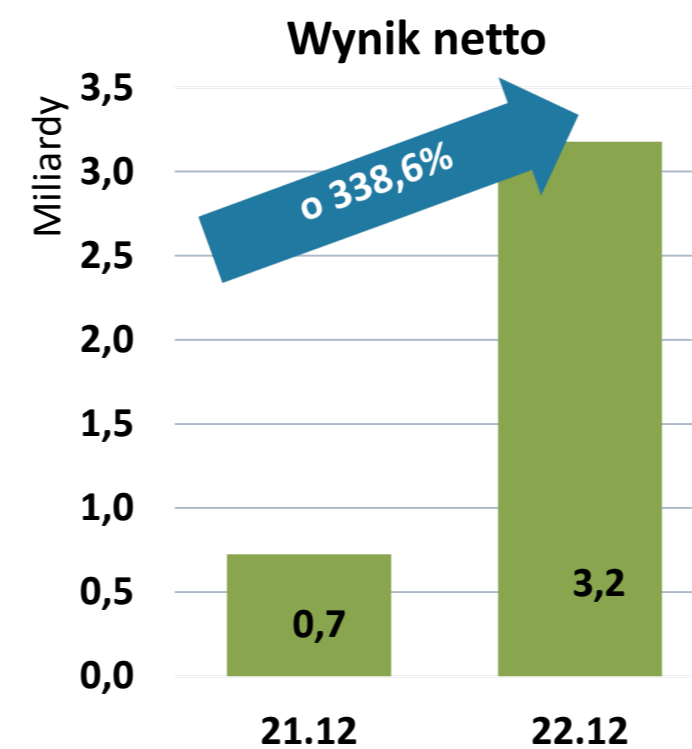
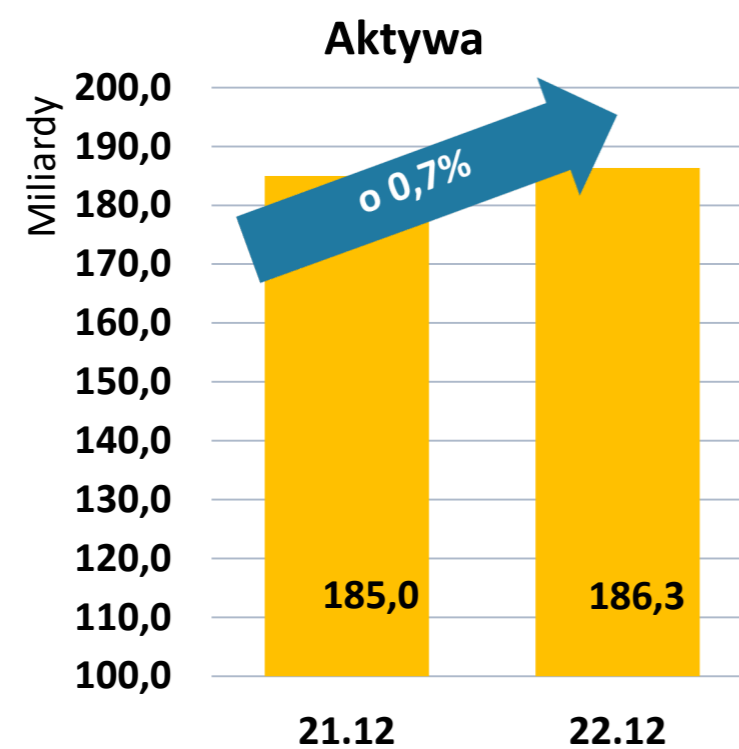
- Zmiana udziału sektora spółdzielczego w wyniku netto we wrześniu 2022 r. spowodowana była znacznym spadkiem wyniku netto w bankach komercyjnych, spowodowanym utworzeniem rezerw na ryzyko prawne związane z kredytami frankowymi oraz wakacjami kredytowymi.

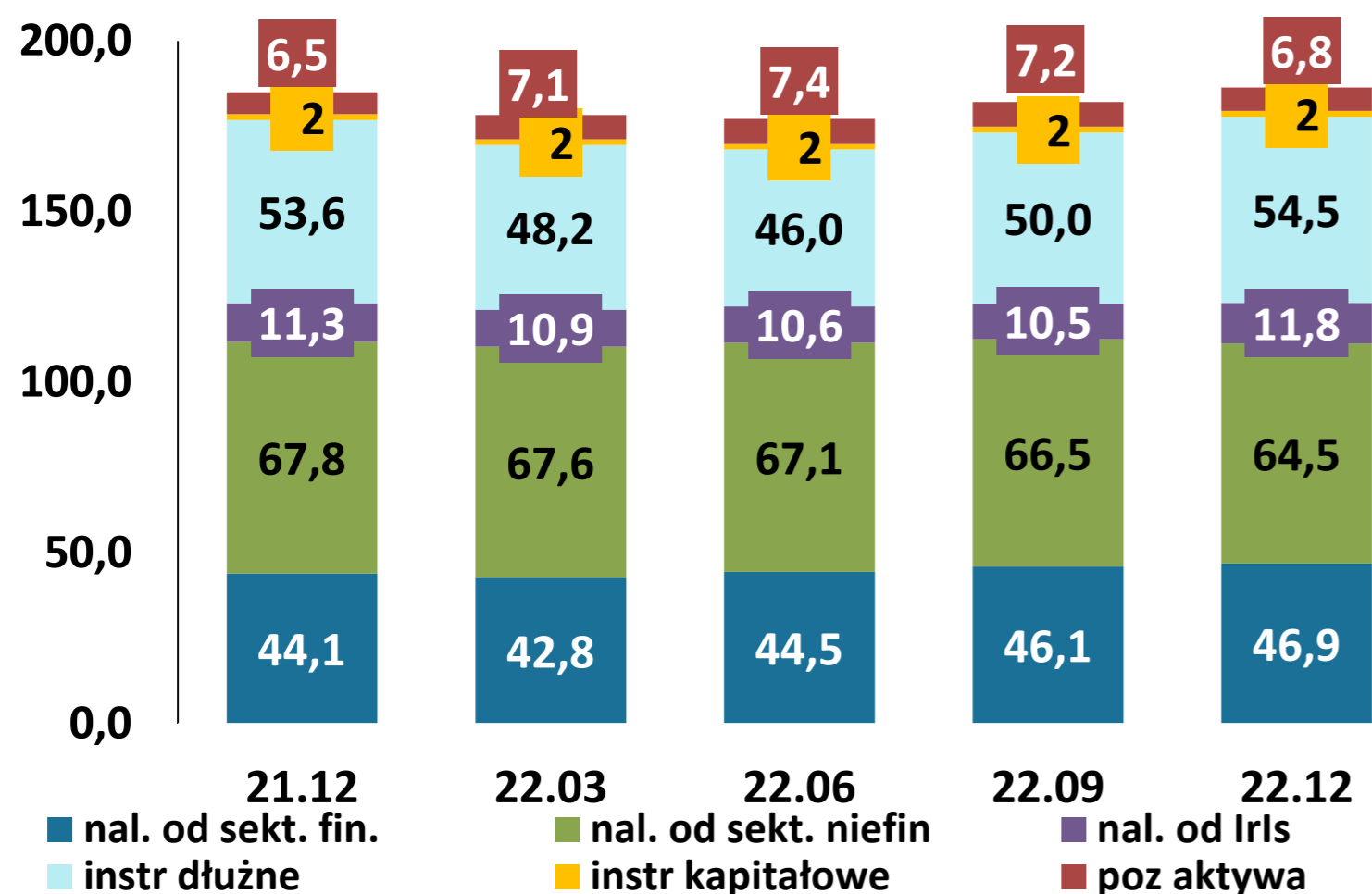
Banki Spółdzielcze

Banki Spółdzielcze - zmiany podstawowych wielkości

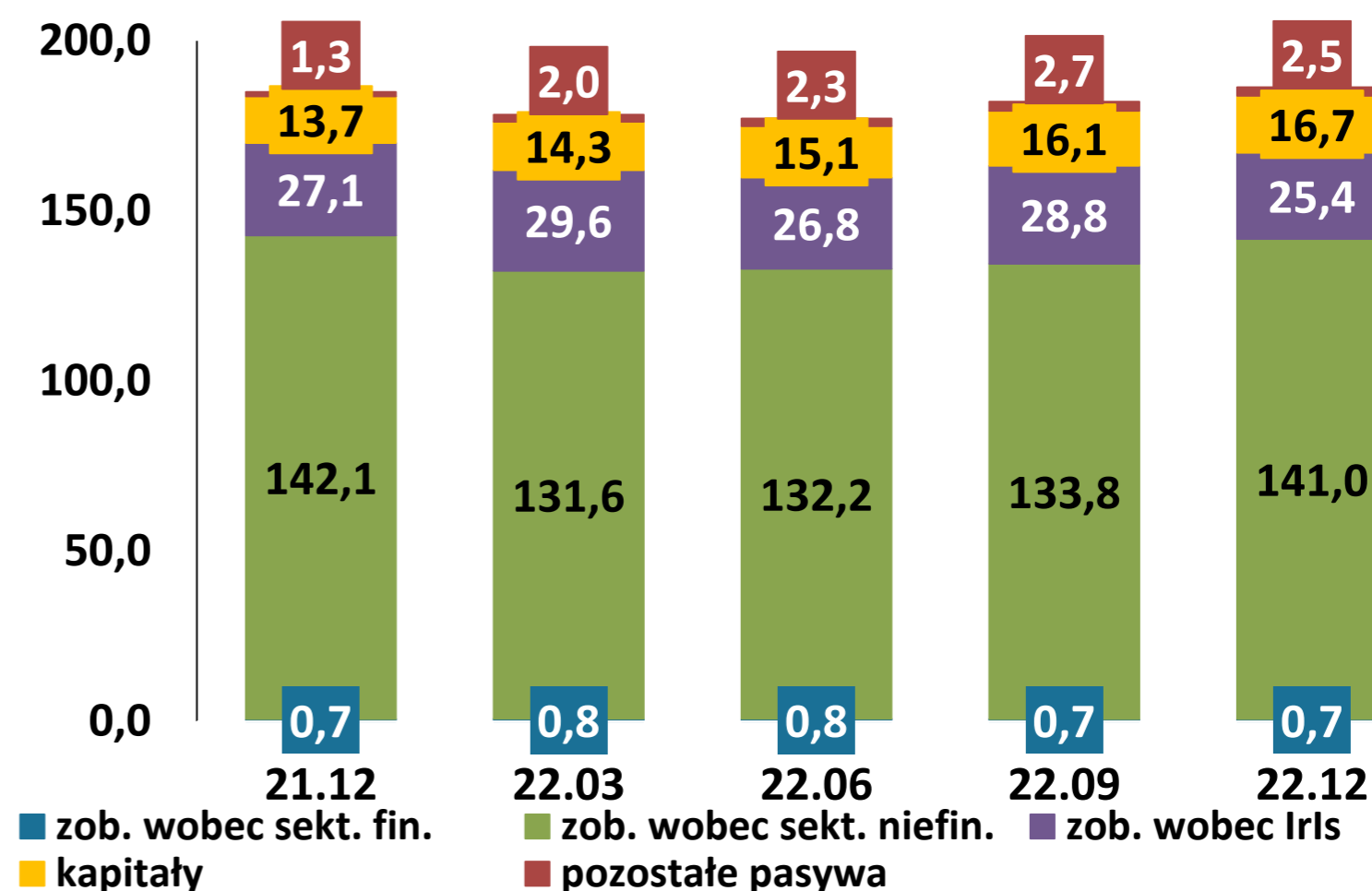
	ROA (%)	ROE (%)	C/I (%)	aktywa / zatrudnienie (tys. zł)	wynik finansowy netto / zatrudnienie (tys. zł)	koszty pracy / zatrudnienie (tys. zł)	TCR (%)	Tier I (%)	udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego (%)	poziom wyrezerwowania należności z utratą wartości od sektora niefinansowego (%)	relacja kredyty / depozyty - sekt. niefinansowy (%)
21.12	0,4	5,3	72,6	6,8	26,8	79,4	18,5	18,0	8,2	49,3	55,3
22.12	1,7	19,0	46,1	6,9	118,1	102,7	19,2	18,7	8,3	61,5	56,4

Aktywa – wartość w mld zł

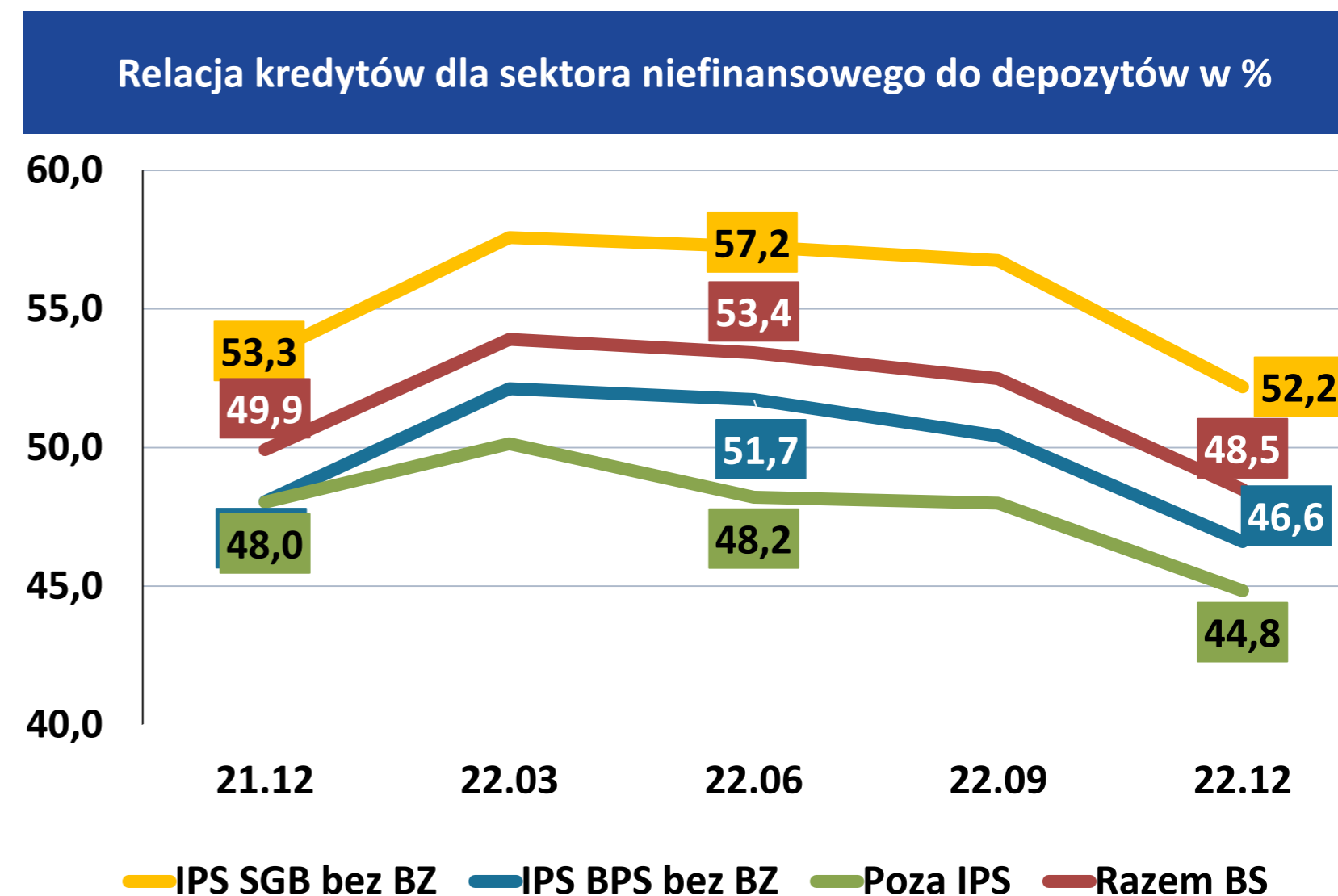
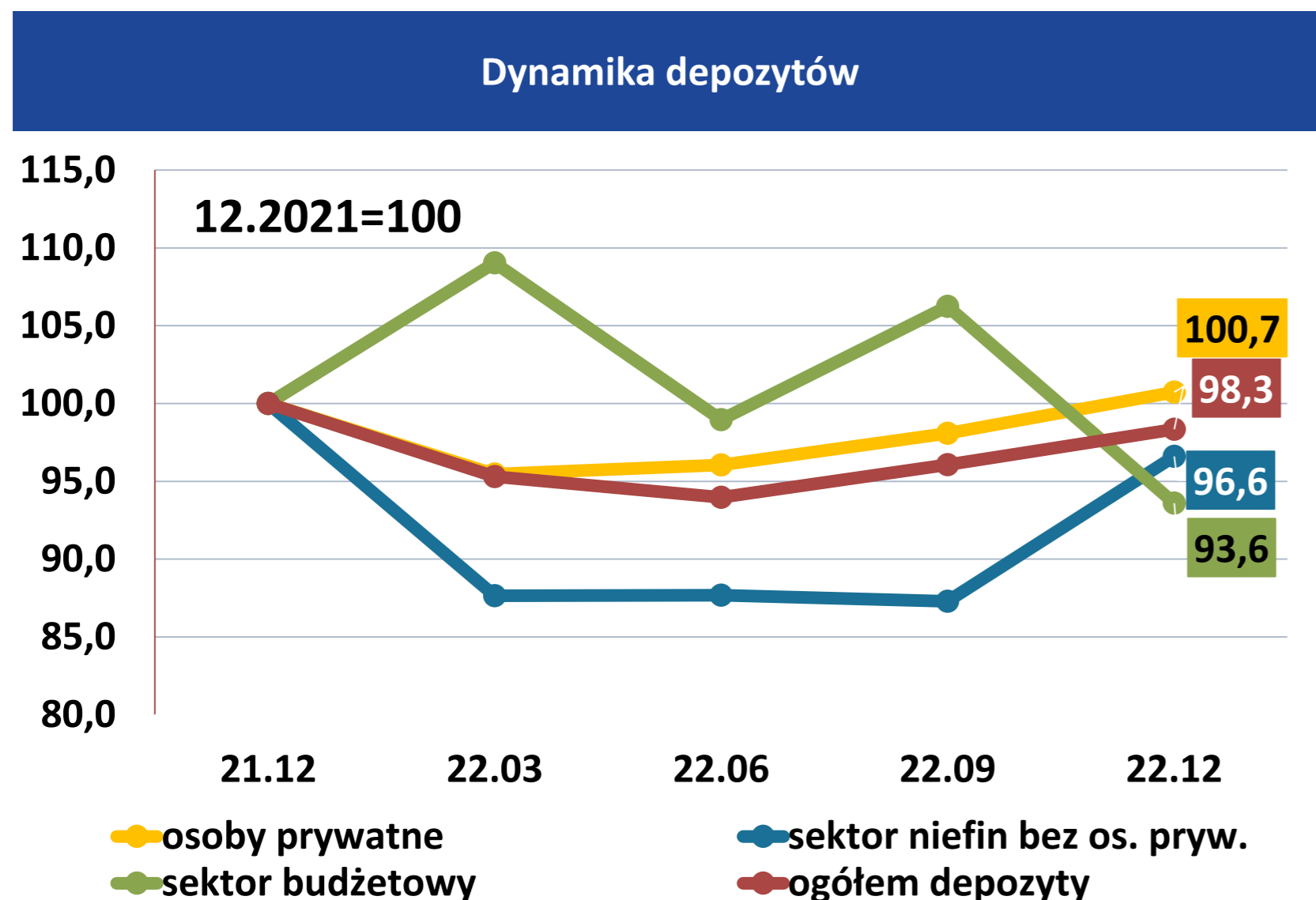
Pasywa wartość w mld zł

- Suma bilansowa banków spółdzielczych wzrosła w stosunku do grudnia 2021 r., o 0,72% (o 1,3 mld zł), do 186,3 mld
- Suma bilansowa całego sektora bankowego wzrosła o 6,2%, czyli o 160,8 mld zł.

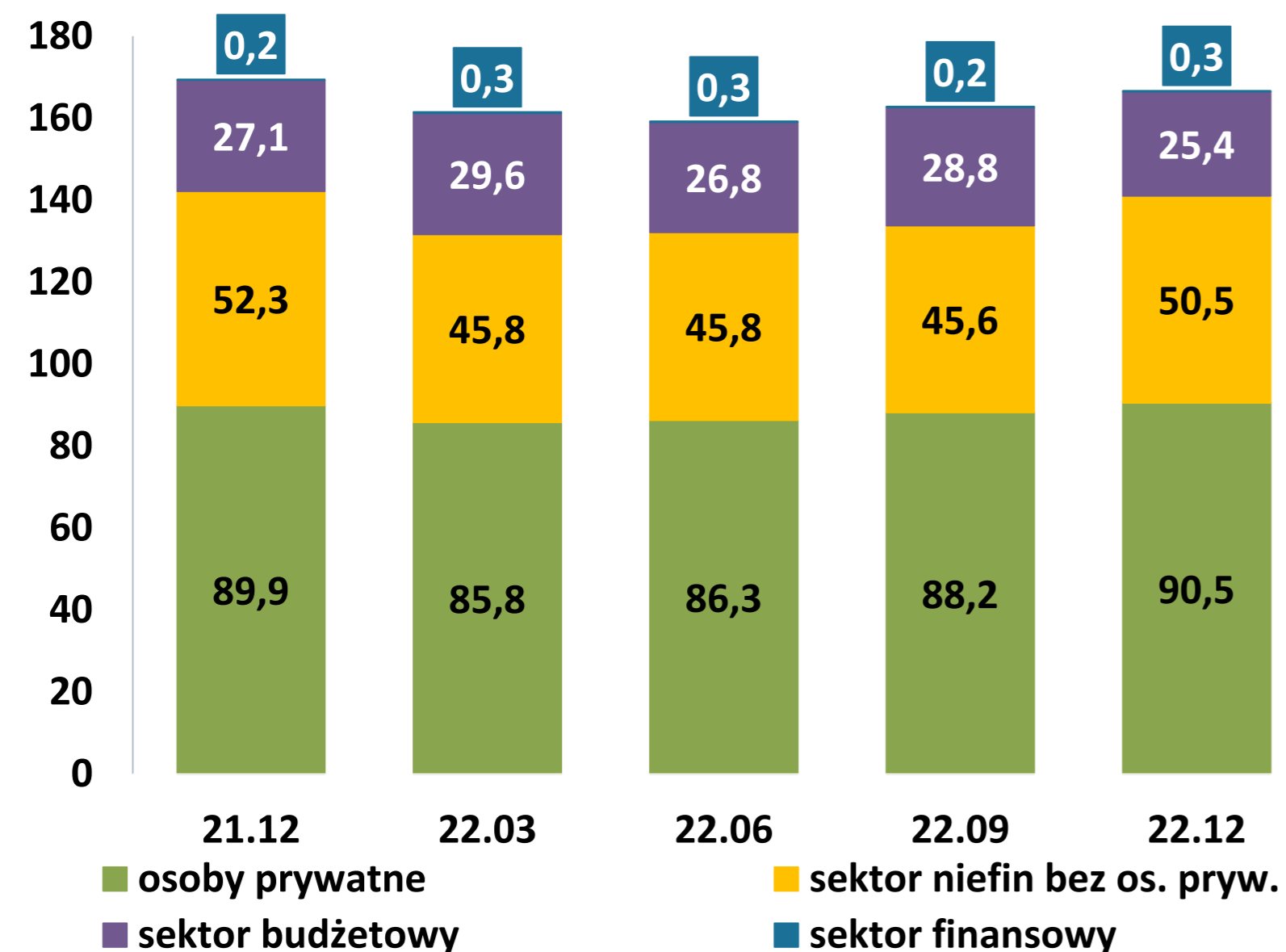
- **Podstawowymi zmianami po stronie pasywów w bankach spółdzielczych były:**
 - ✓ spadek zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 1,1 mld zł;
 - ✓ spadek zobowiązań wobec sektora instytucji rządowych i samorządowych o 1,7 mld zł;
 - ✓ Wzrost pozostałych pasywów o 1,1 mld zł;
 - ✓ wzrost kapitałów bilansowych o 2,9 mld zł.

- **Spośród zmian w aktywach banków spółdzielczych wskazać należy:**
 - ✓ wzrost instrumentów dłużnych o 0,8 mld zł;
 - ✓ spadek należności od sektora niefinansowego o 3,3 mld zł;
 - ✓ wzrost należności od sektora finansowego o 2,8 mld zł;
 - ✓ wzrost pozostałych aktywów o 0,9 mld zł.

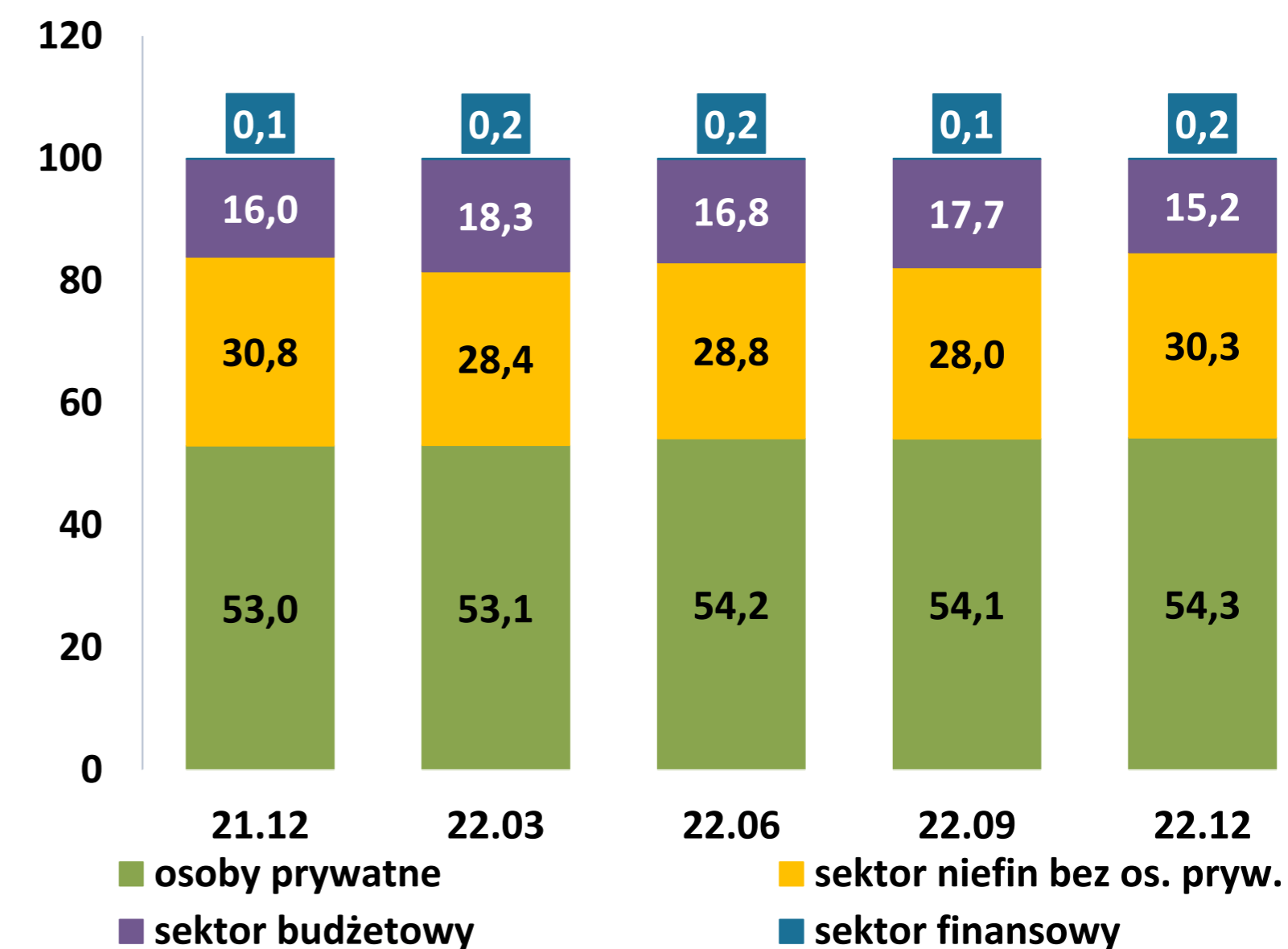

- Depozyty zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2021 r. o 1,6% (w sektorze bankowym wzrosły o 6,5%), do 166,7 mld zł.
- W stosunku do grudnia 2021 r. depozyty bieżące obniżyły się o 7,6% - do 115,6 mld zł, zaś terminowe wzrosły o 15,8% - do 50,6 mld zł.
- Występuje duża nadwyżka depozytów sektora niefinansowego nad kredytami dla tego sektora.

Depozyty – wartość w mld zł

Depozyty – struktura w %

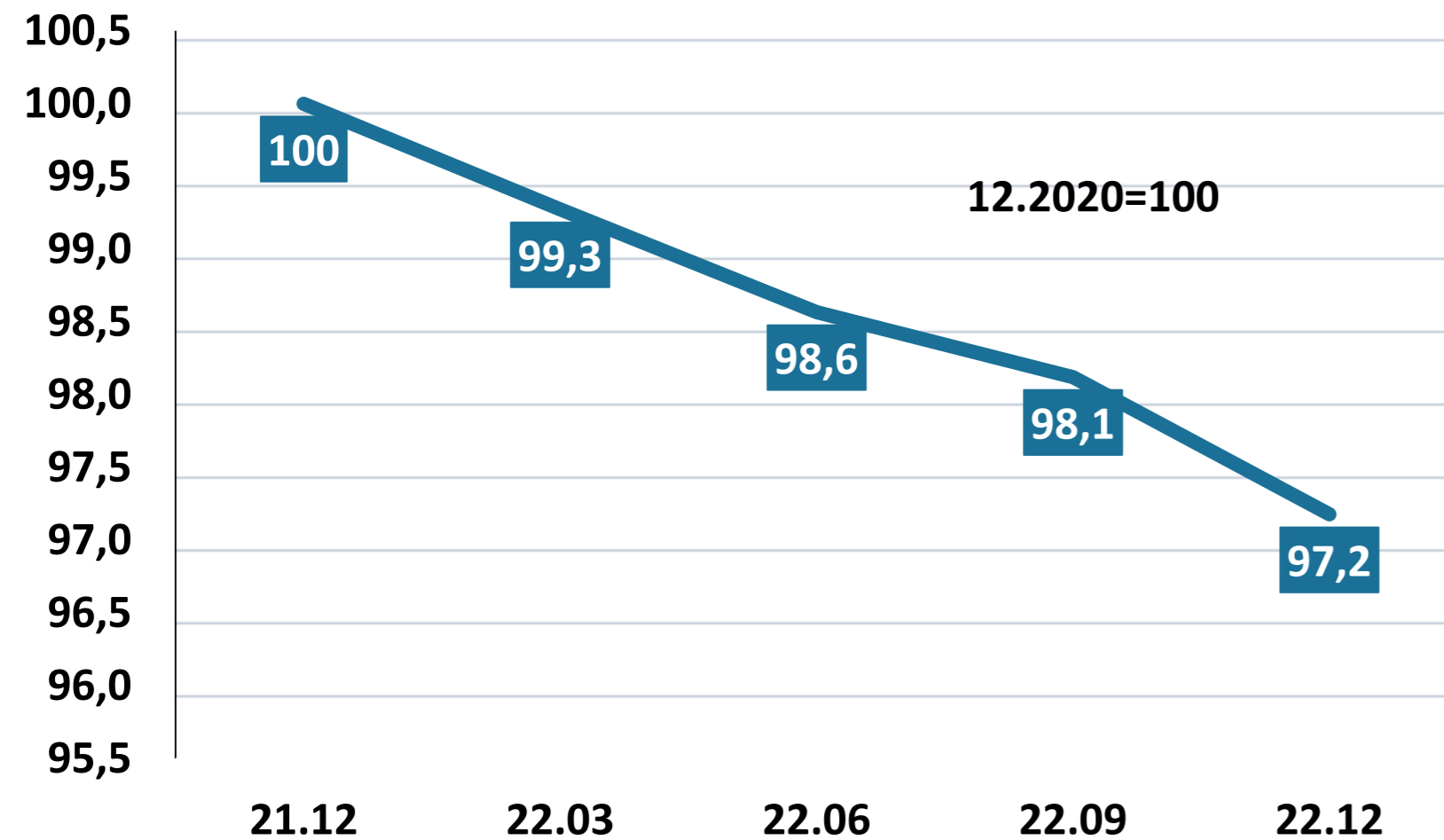

- **Fundusze własne banków spółdzielczych** w stosunku do grudnia 2021 r. wzrosły o 4,2% do 13,8 mld zł.
- łączny współczynnik kapitałowy banków spółdzielczych w grudniu 2021 r. wynosił 18,6% a w grudniu 2022r. 19,2%, natomiast współczynnik Tier I odpowiednio 18,0% i 18,7%.
- Fundusze własne wyższe niż równowartość 5 mln euro posiadały w grudniu 2022 r. 210 banki wobec 193 w grudniu 2021 r.
- Wszystkie banki spółdzielcze spełniały minimalne normy kapitałowe.

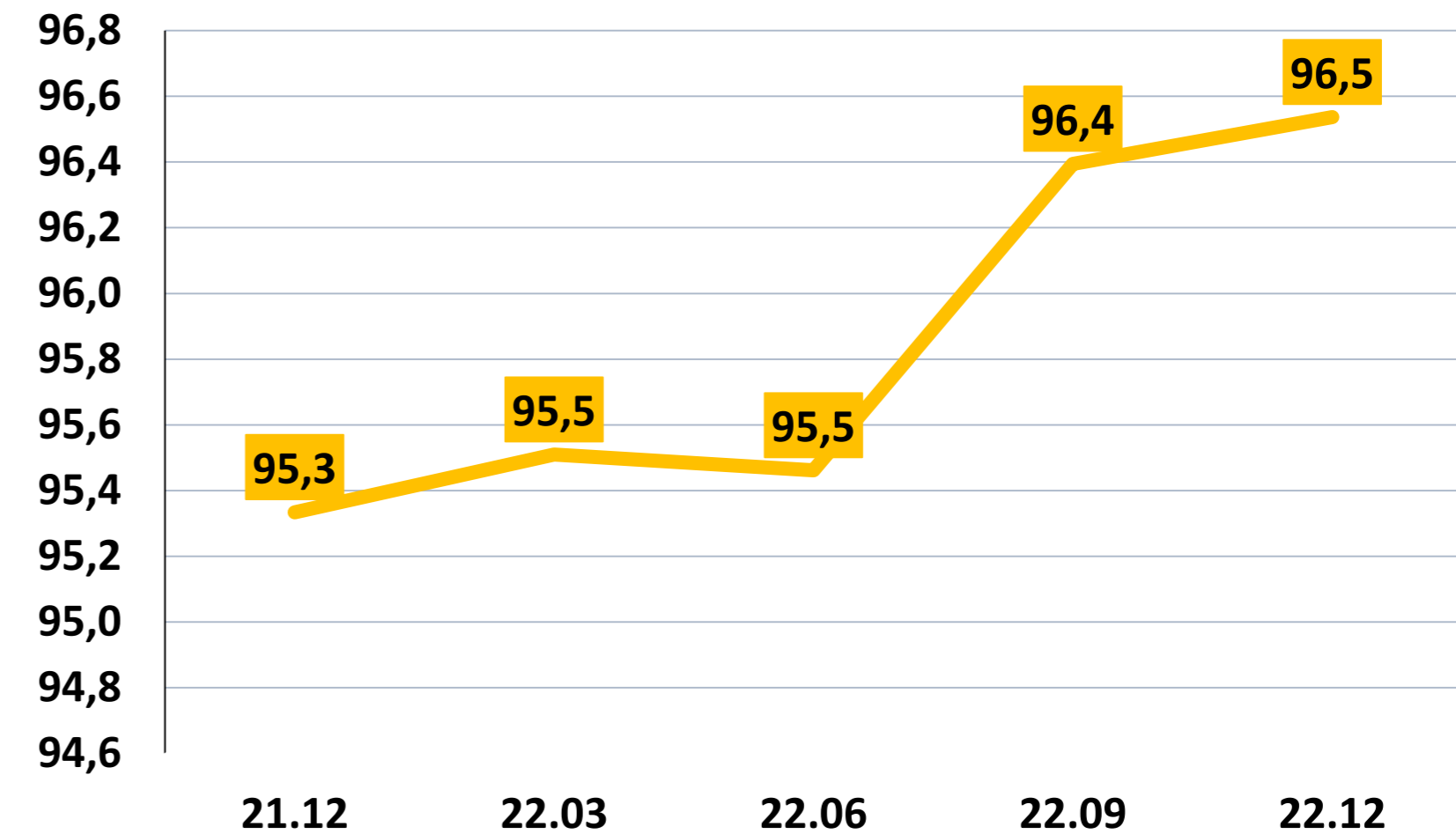
Rozkład liczby banków spółdzielczych według przedziałów łącznego współczynnika kapitałowego

Norma:	Liczba banków 21.12	Liczba banków 22.12
• 8% TCR wg CRR		
• 10,5% TCR ze wszystkimi buforami obowiązującymi od 19 marca 2020 r.		
• 13,5% TCR ze wszystkimi buforami obowiązującymi do 18 marca 2020 r.		
TCR <8%	0	0
8% ≤ TCR < 10,5%	0	0
10,5% ≤ TCR < 13,5%	16	9
TCR ≥ 13,5%	495	487
Razem	511	496

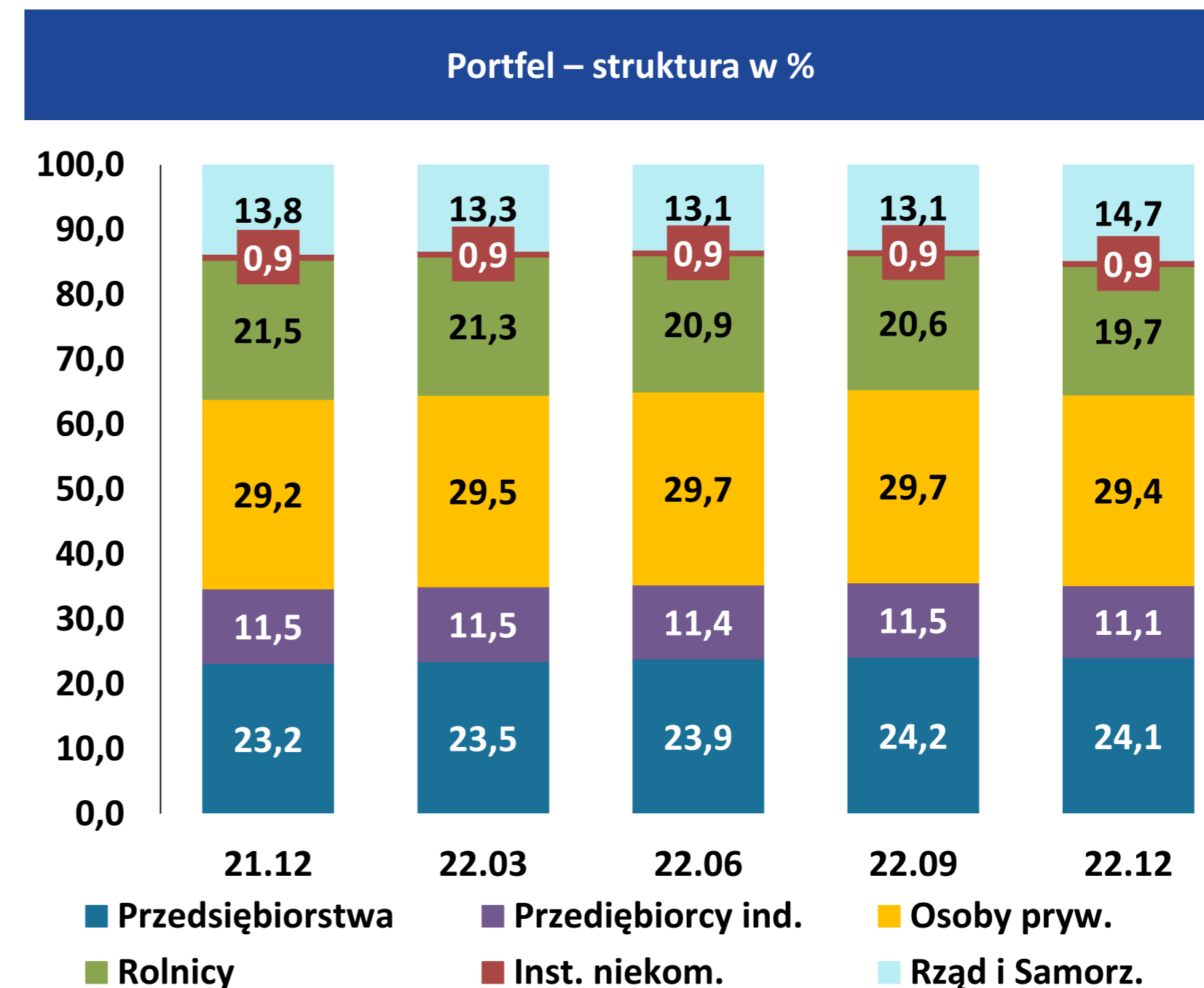
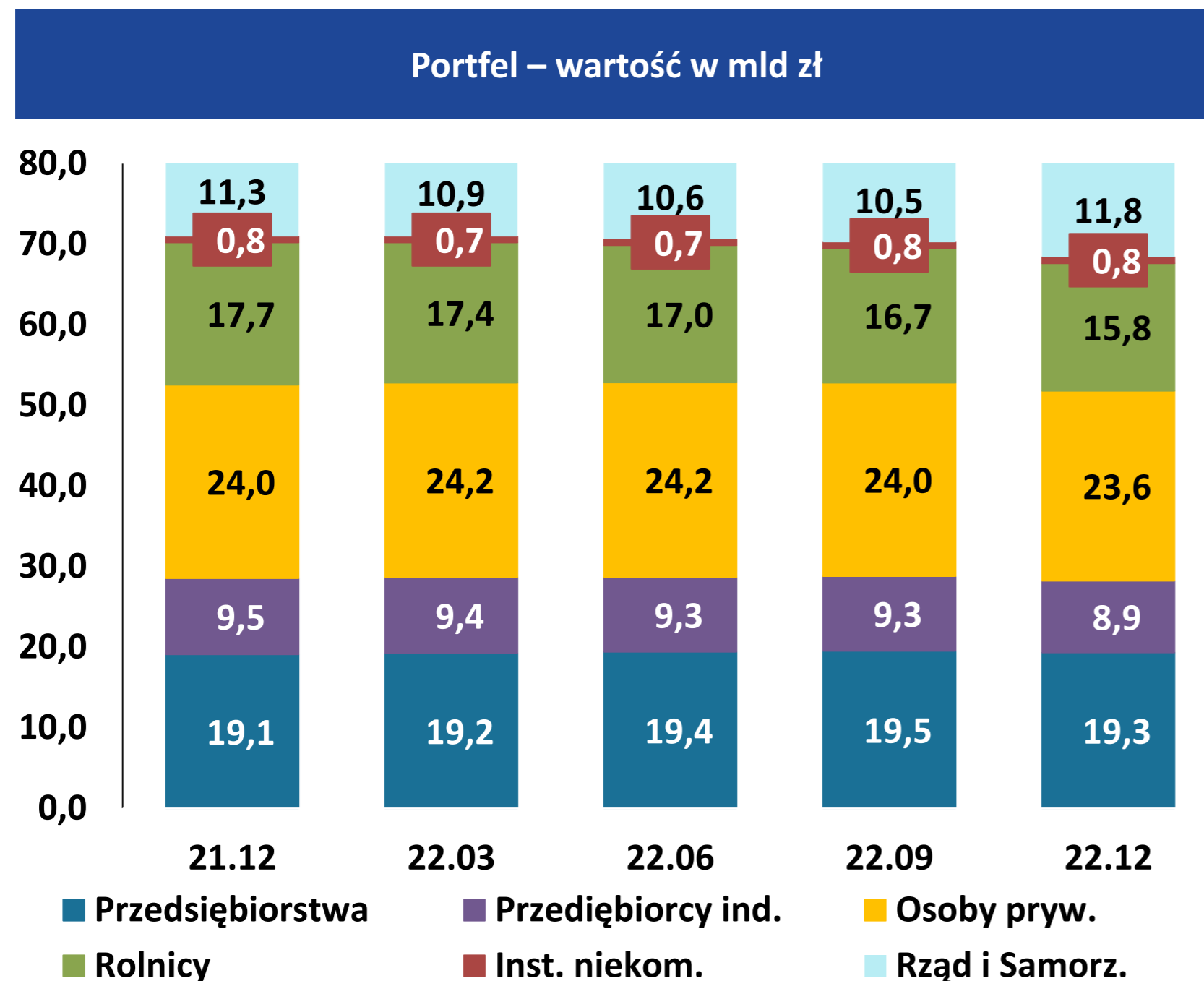
Dynamika liczby udziałowców ogółem

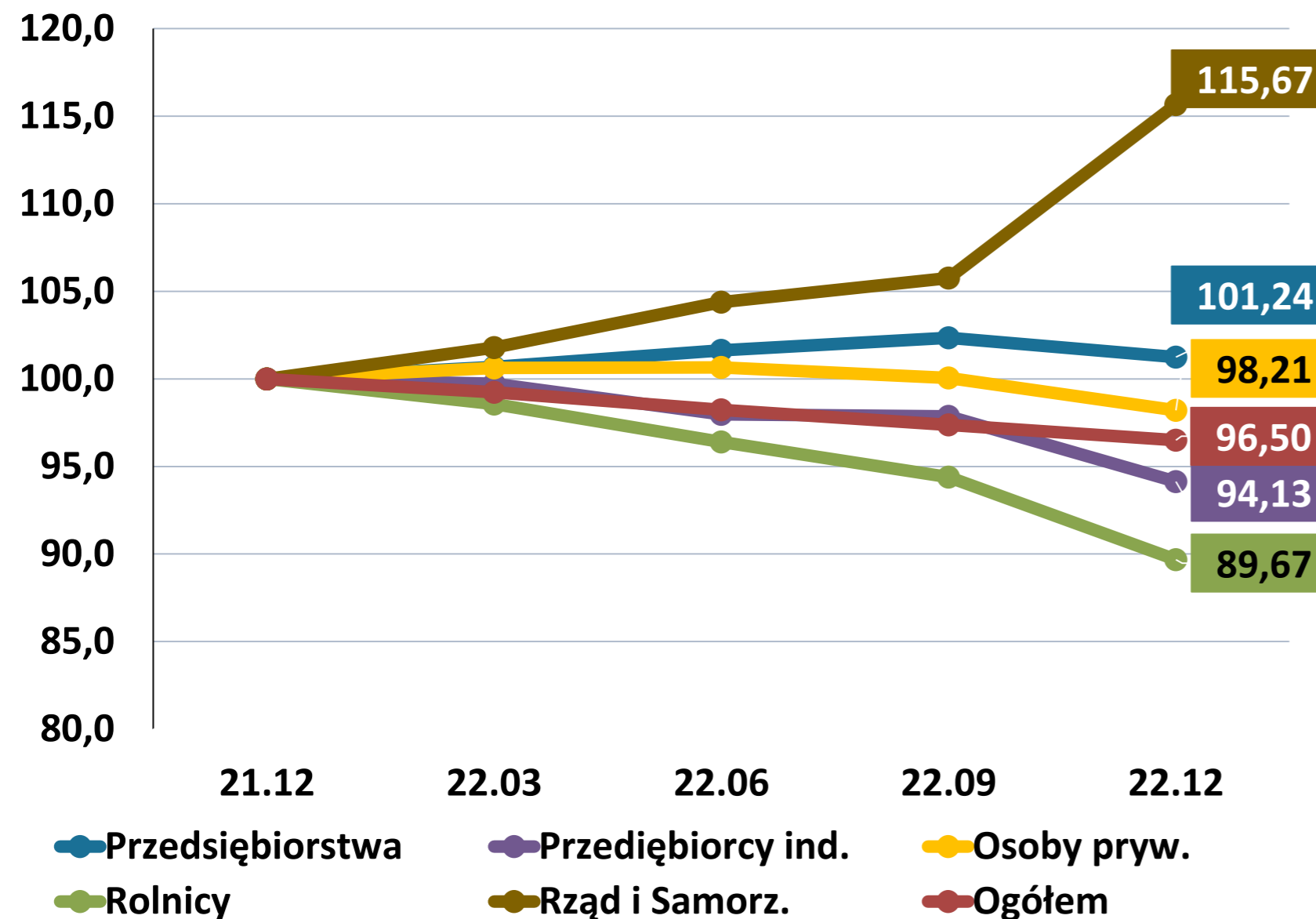
Relacja funduszu udziałowego opłaconego i zaliczonego do funduszy własnych w relacji do całego funduszu udziałowego opłaconego (%)

- Fundusz udziałowy bilansowy (tj. opłacony) banków spółdzielczych wyniósł na koniec grudnia 2022 r. 463,9 mln zł,
- Natomiast zaliczony do funduszy CET1 - 447,9 mln zł, tj. 96,5% funduszu bilansowego.
- Obserwuje się stały spadek liczby udziałowców banków spółdzielczych (obecnie 882 tys.)

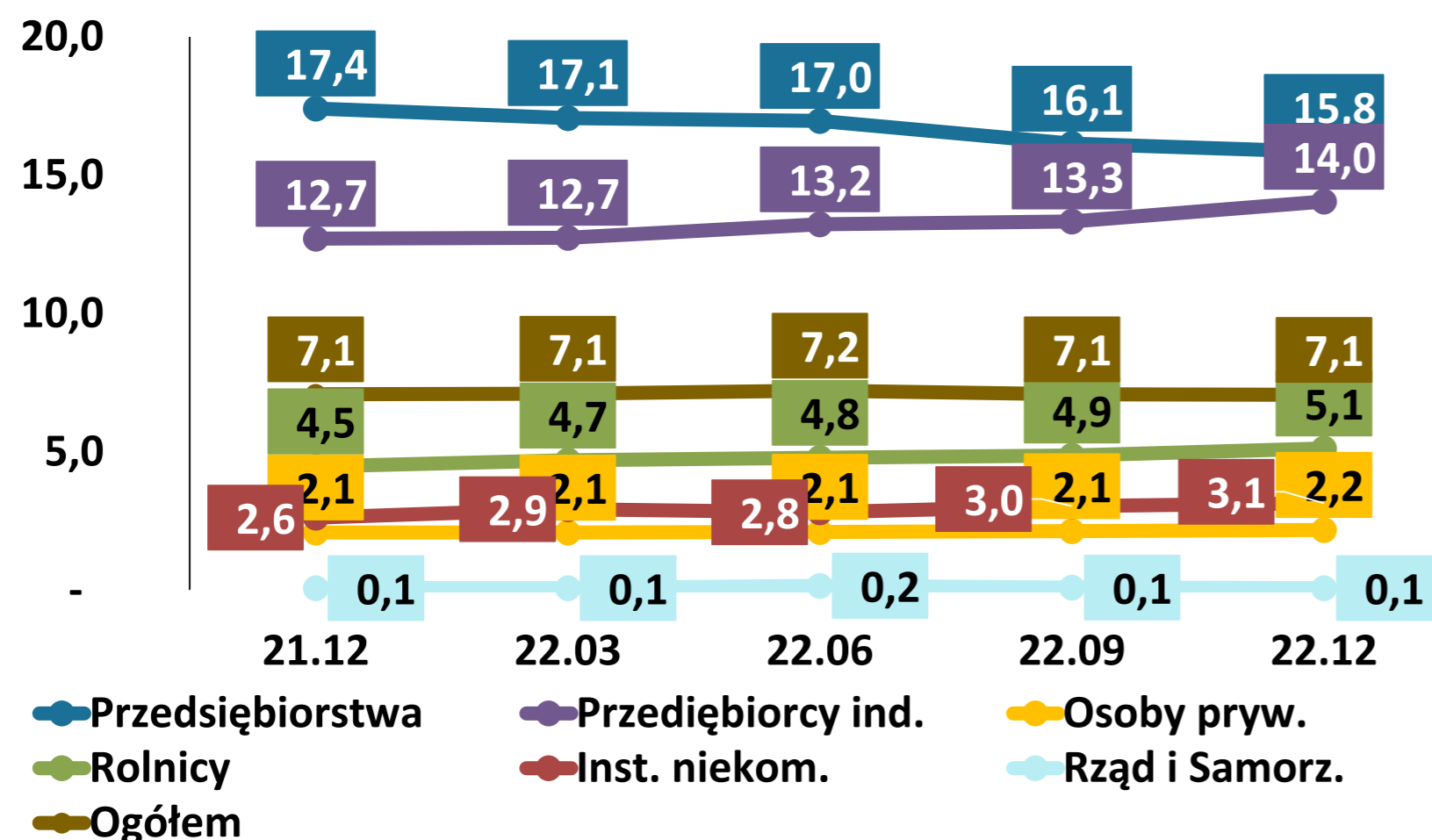

Dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego

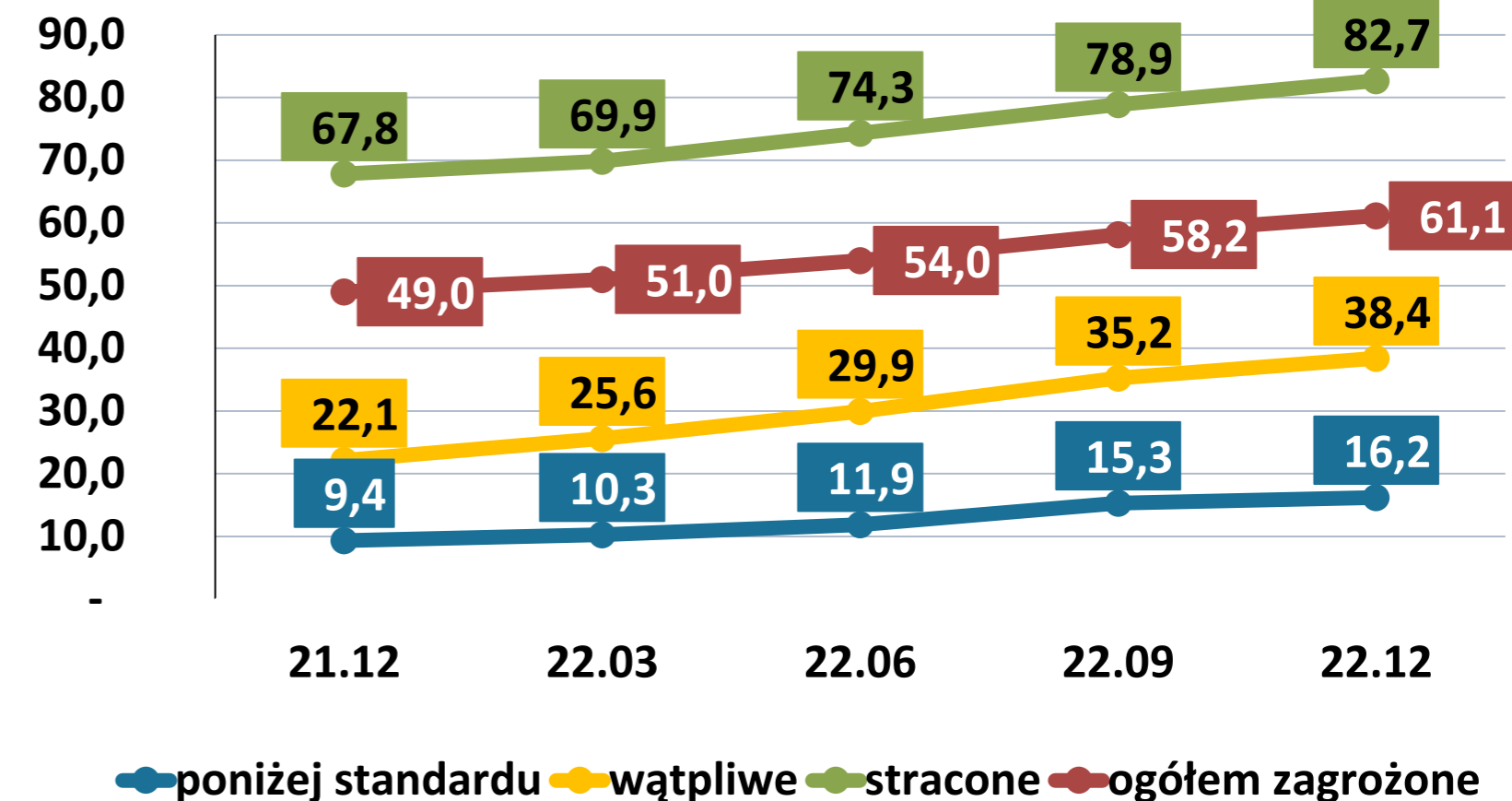

- Największą dynamikę należności zaobserwować można w stosunku do sektora samorządowego.
- W ostatnim kwartale wystąpił także wzrost należności w stosunku do przedsiębiorstw.
- Warto zwrócić uwagę na znaczący spadek należności wobec rolników, co jest konsekwencją obserwowanego od dłuższego czasu spadku nowych wniosków kredytowych rolników.

Udział należności zagrożonych – według podmiotów (%)

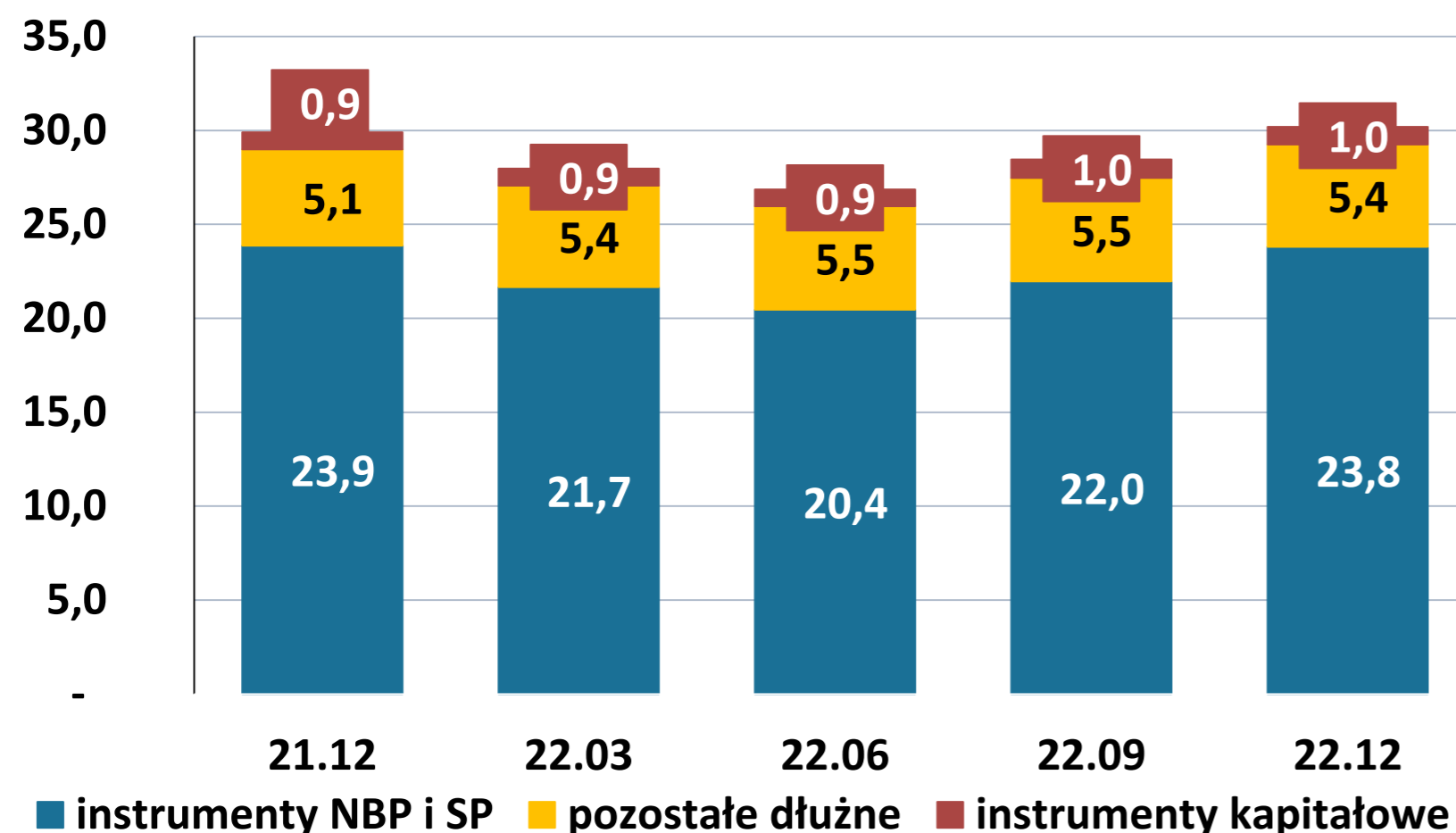

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące do należności wg kategorii ryzyka

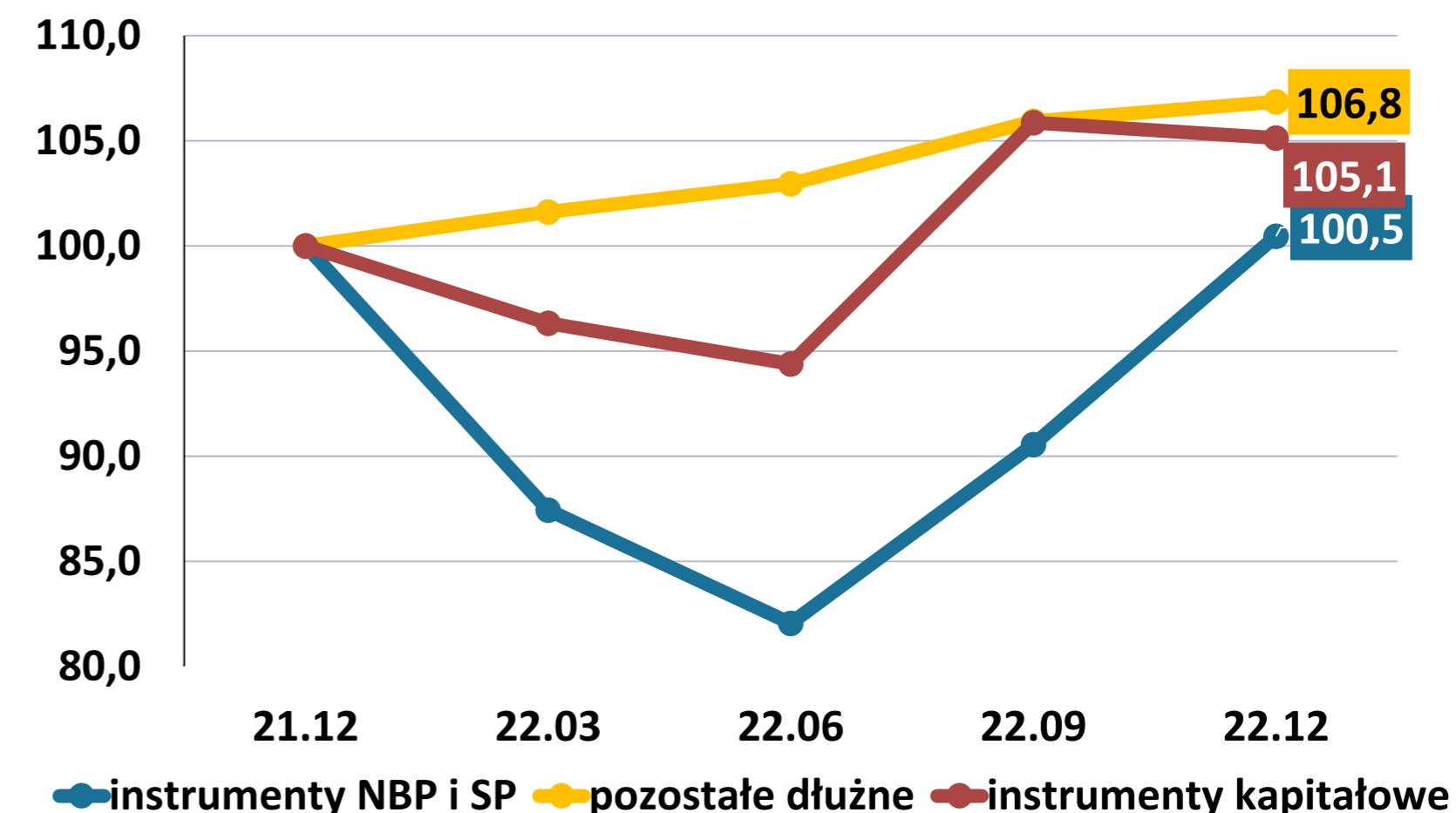

- Jakość należności banków spółdzielczych od sektora niefinansowego i jednostek samorządu terytorialnego w stosunku do grudnia 2021 r. nie zmieniła się i wyniosła 7,1%.
- Udział należności zagrożonych w należnościach od sektora niefinansowego zmienił się nieznacznie o 0,05 p.p. i wyniósł 8,28%.
- Utrzymuje się dobra jakość należności od osób prywatnych, w tej grupie klientów należy zasygnalizować dobrą jakość kredytów mieszkaniowych.

Instrumenty dłużne i kapitałowe - udział w aktywach w %

Instrumenty dłużne i kapitałowe - dynamika

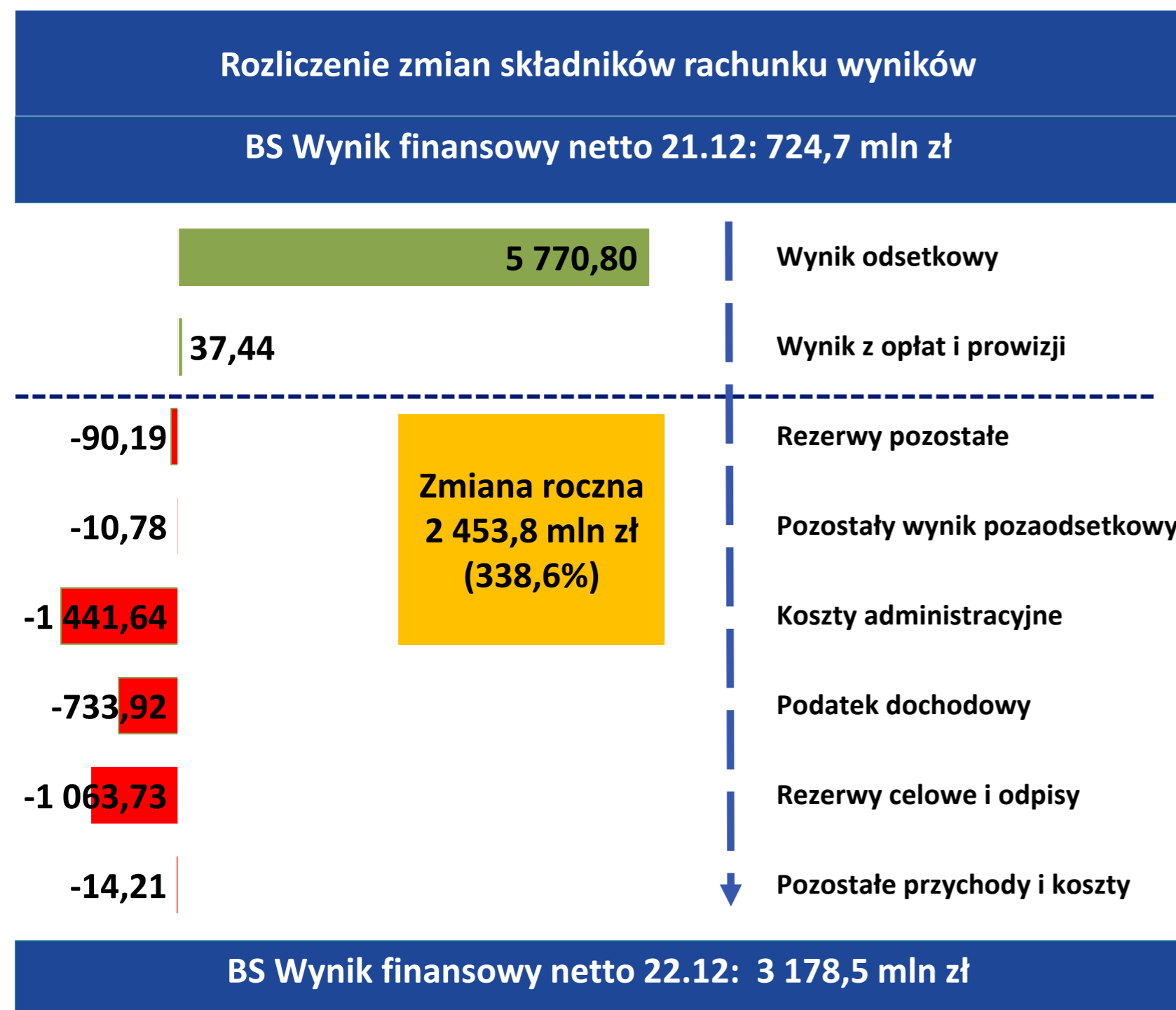
- Instrumenty dłużne w bankach spółdzielczych (również w bankach zrzeszających) – zwłaszcza bony NBP i obligacje SP – pełnią głównie rolę zabezpieczenia płynności.
- Banki spółdzielcze w IPS BPS posiadają kilkakrotnie więcej instrumentów dłużnych – w relacji do aktywów – niż banki spółdzielcze w IPS SGB.
- Banki spółdzielcze w IPS SGB zabezpieczają swoją płynność głównie lokatami w banku zrzeszającym. W tym kontekście trzeba zwrócić uwagę na silny spadek depozytów banków w bankach zrzeszających: zostały one częściowo zastąpione instrumentami dłużnymi.

Banki Spółdzielcze - sytuacja płynnościowa – normy LCR

- Od 1 października 2015 r. obowiązuje Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do wymogu pokrycia wypływów netto dla instytucji kredytowych. Rozporządzenie delegowane wskazuje, że instytucje kredytowe zobowiązane są do utrzymywania wskaźnika pokrycia wypływów netto (wskaźnika LCR) na poziomie 100% od dnia 01.01.2018 r.
- Bank, który nie spełnia wymogów w zakresie LCR, zobowiązany jest powiadomić o tym właściwe organy i przedstawić tym organom plan szybkiego przywrócenia zgodności z normą, a także codziennie – na koniec każdego dnia roboczego – przekazywać informacje na temat poziomu wskaźnika i jego składowych.
- Norma LCR została określona w rozporządzeniu CRR i wprowadzona do polskiego prawa art. 94 ust. 2 stawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym.
- Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. **Banki w IPS na koniec grudnia 2022 r. spełniały normę LCR lub korzystały ze wskaźnika zagregowanego dla całego IPS.**
- **Wszystkie banki spółdzielcze działające poza IPS spełniały indywidualną normę płynności określoną w rozporządzeniu CRR.**

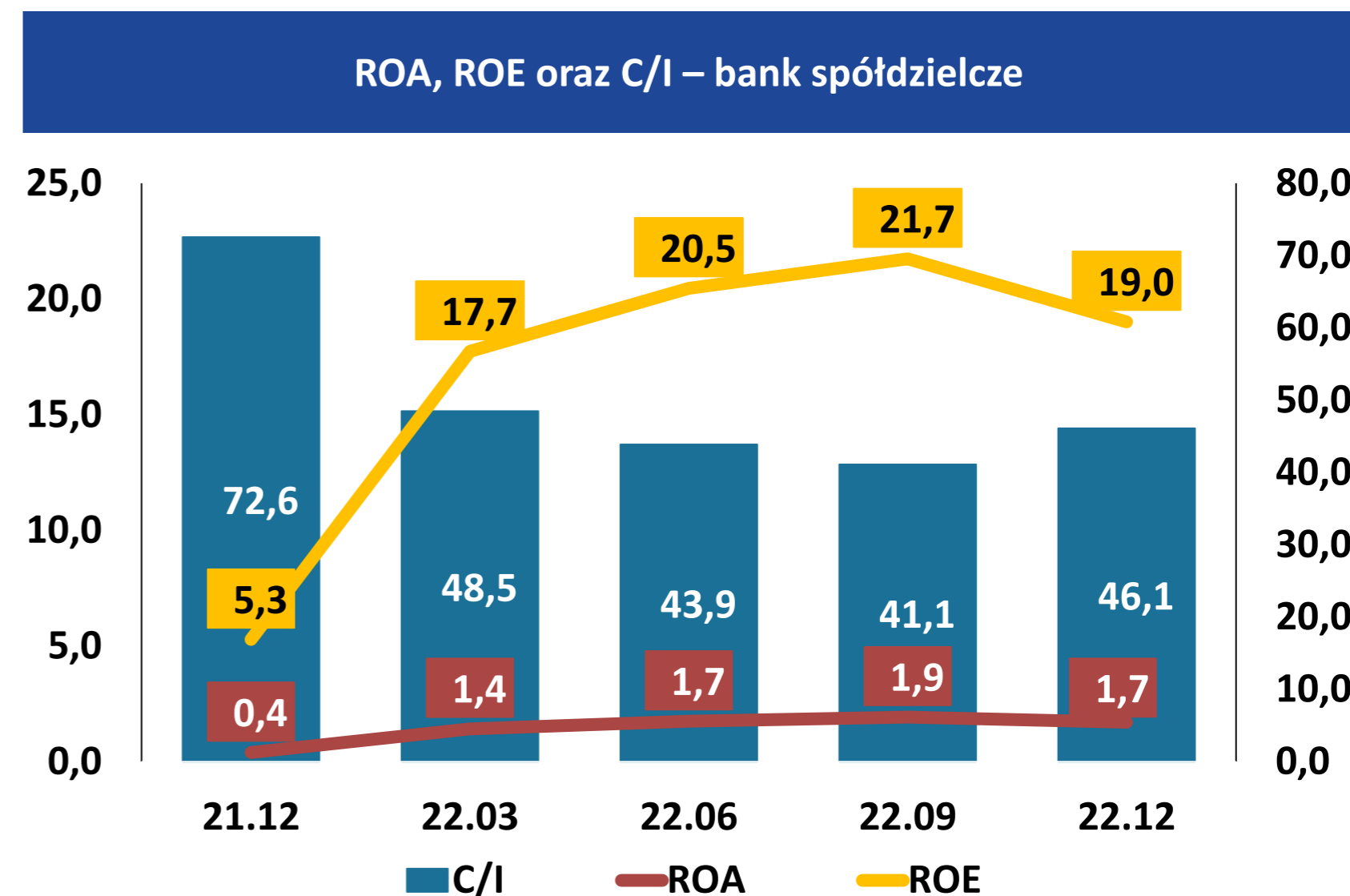
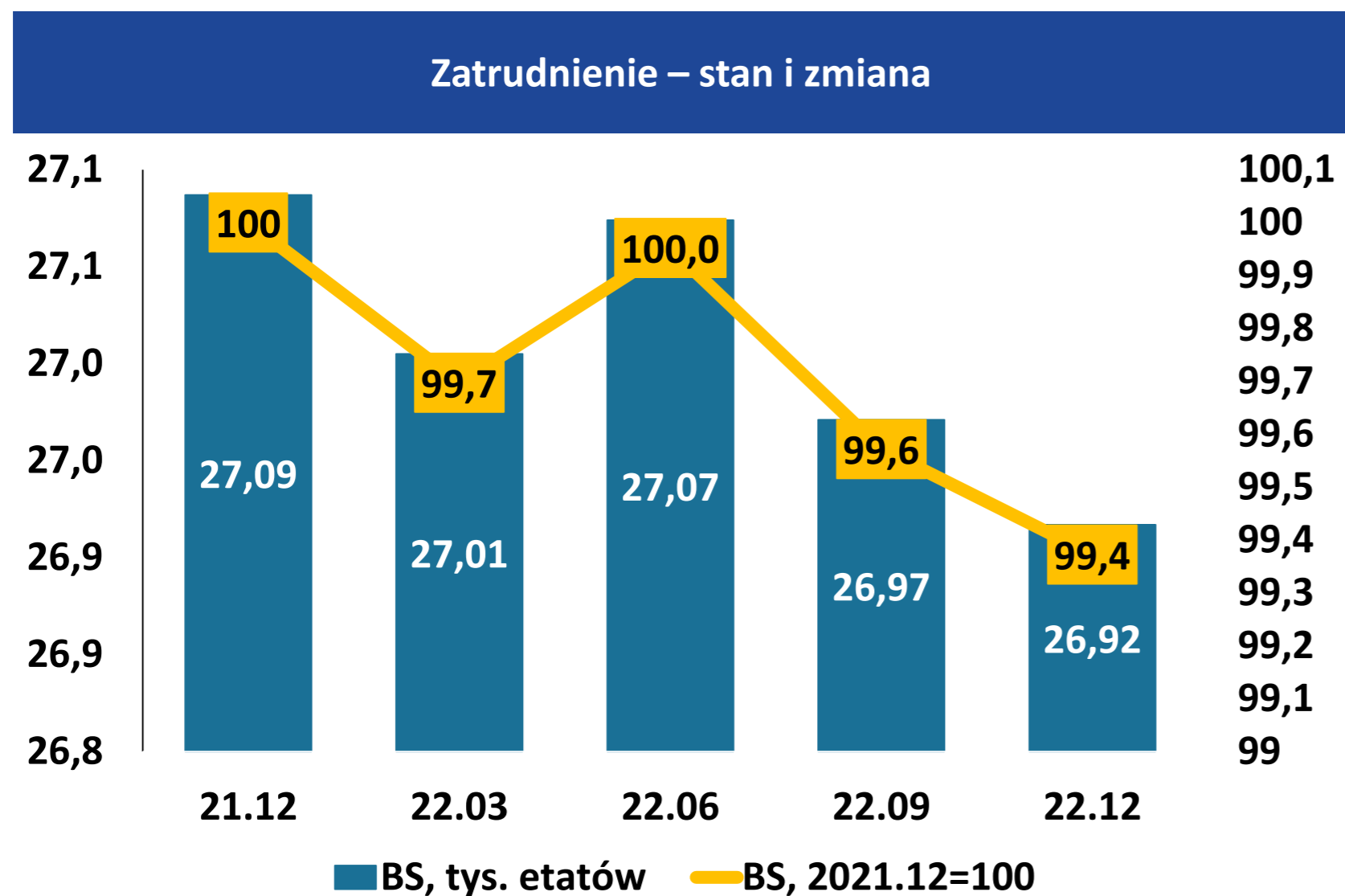
Banki Spółdzielcze - sytuacja płynnościowa – norma NSFR

- Banki od dnia 28 czerwca 2021 r. zobowiązane są do przestrzegania wymogów w zakresie stabilnego finansowania netto (NSFR) wprowadzonych art. 413 ust. 1 i art. 428b Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012.
- Banki uczestniczące w IPS mogą – na podstawie art. 8 CRR oraz po uzyskaniu indywidualnych zgód KNF – stosować wskaźnik zagregowany dla całej grupy. **Banki w IPS na koniec grudnia 2022 r. spełniały normę NSFR lub korzystały ze wskaźnika zagregowanego dla całego IPS.**
- **Wszystkie banki spółdzielcze działające poza IPS spełniały normę w zakresie stabilnego finansowania netto określoną w rozporządzeniu CRR.**

- Wynik finansowy netto banków spółdzielczych zwiększył się w stosunku do grudnia 2021 r. o 338,6% (do 3 178,5 mln zł). Tylko jeden bank wykazał stratę.

- Wzrost wyniku odsetkowego jest spowodowany podwyżką stóp procentowych NBP w 2022 r.
- Głównymi czynnikami wpływającymi na wzrost wyniku były zmiany:
 - ✓ Wyniku z tytułu odsetek,
 - ✓ Wyniku prowizyjnego,
- Czynnikami pomniejszającym wynik netto były zmiany:
 - ✓ Rezerw celowych i odpisów,
 - ✓ Podatku dochodowego,
 - ✓ Kosztów administracyjnych,
 - ✓ Pozostałego wyniku pozaodsetkowego,
 - ✓ Pozostałych rezerw,
 - ✓ Pozostałych przychodów i kosztów.

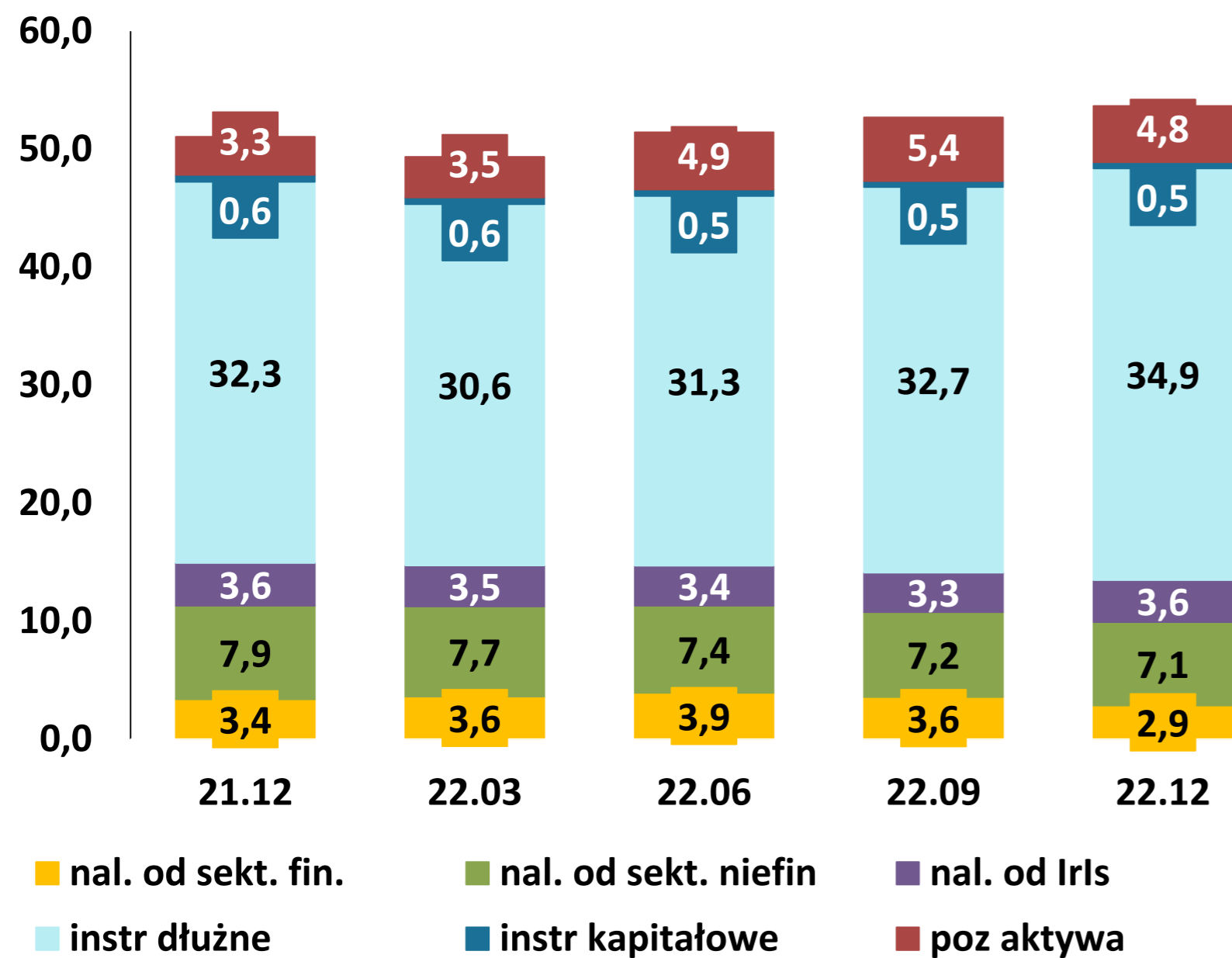

- Przeciętne zatrudnienie w bankach spółdzielczych wyniosło 54,0 etatu.
- Liczba placówek w stosunku do grudnia 2021 r. zmniejszyła się o 10 (do 3370).

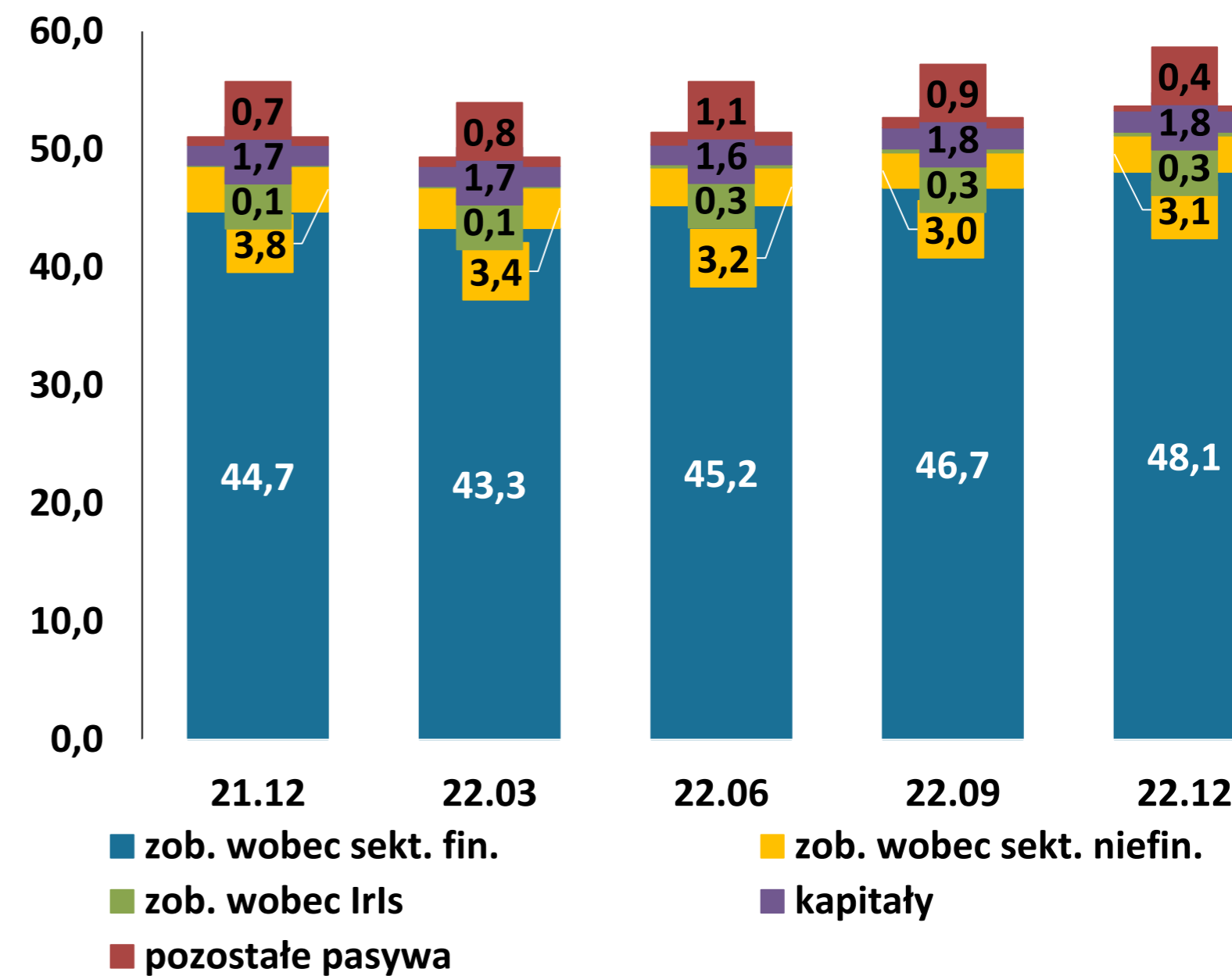

Banki zrzeszające

Aktywa – wartość w mld zł

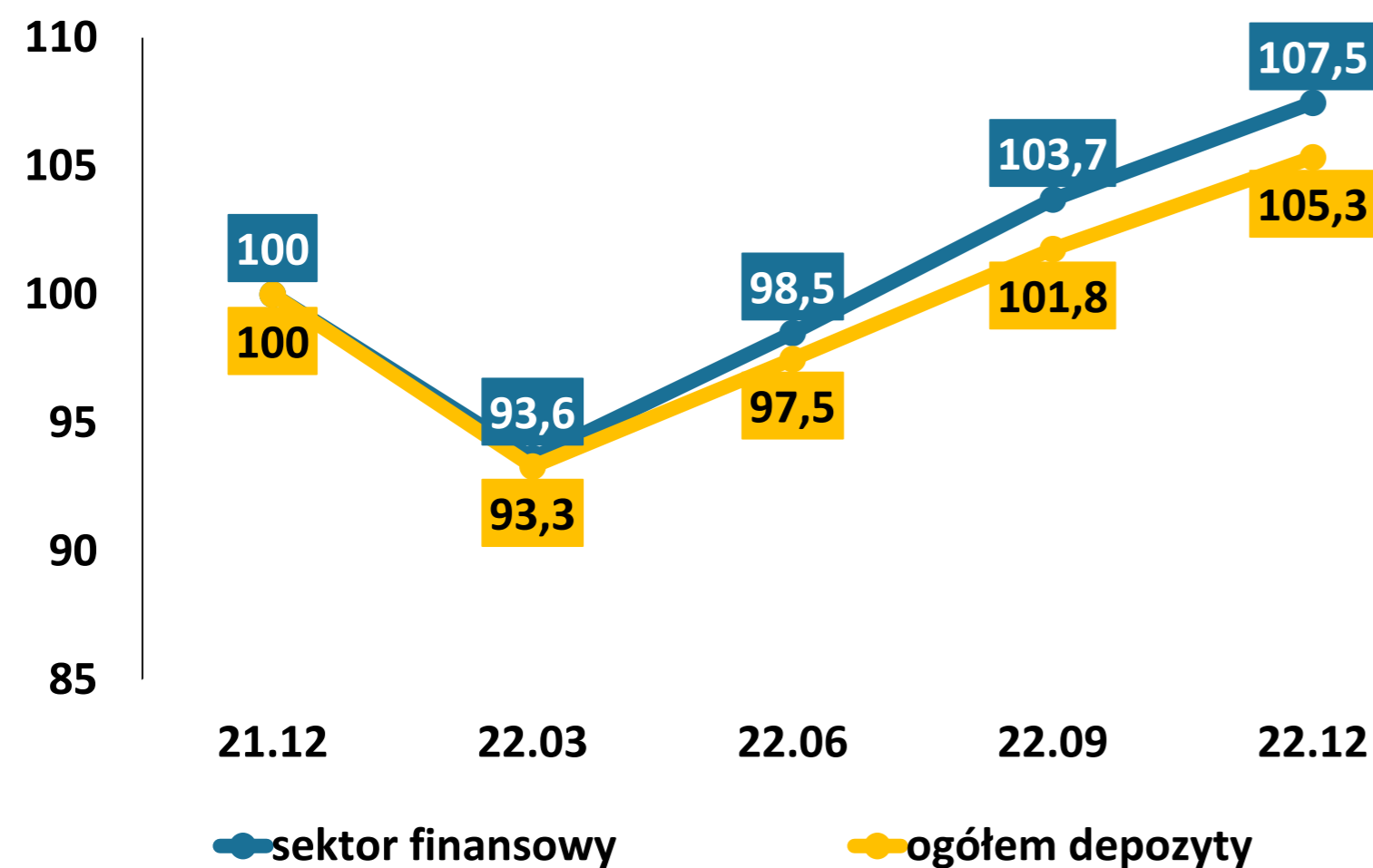

Pasywa wartość w mld zł

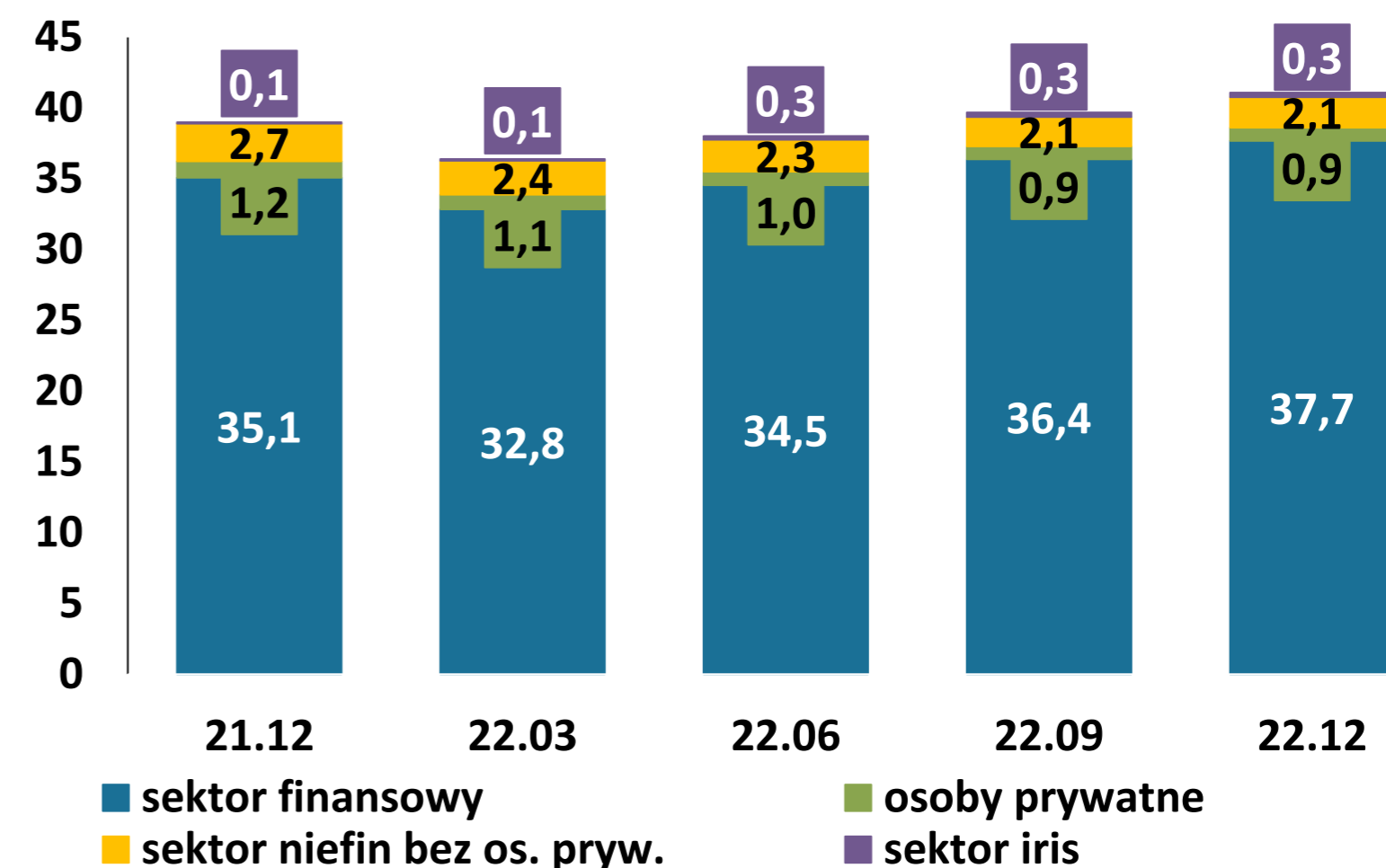

- Suma bilansowa banków zrzeszających wzrosła od grudnia 2021 r. o 5,11% (o 2,6 mld zł, do 53,7 mld zł).
- Główne zmiany po stronie pasywów to:
 - ✓ zwiększenie zobowiązań wobec sektora finansowego o 3,3 mld zł,
 - ✓ zmniejszenie zobowiązań wobec sektora niefinansowego o 0,7 mld zł,
 - ✓ zwiększenie zobowiązań wobec sektora rządowego i samorządowego o 0,2 mld zł oraz
 - ✓ zwiększenie kapitałów bilansowych o 0,1 mld zł.
- Spośród zmian w aktywach banków zrzeszających wskazać należy:
 - ✓ zmniejszenie należności od sektora finansowego o 0,5 mld zł;
 - ✓ zmniejszenie należności od sektora niefinansowego o 0,9 mld zł;
 - ✓ zwiększenie instrumentów dłużnych o 2,5 mld zł.

Dynamika depozytów

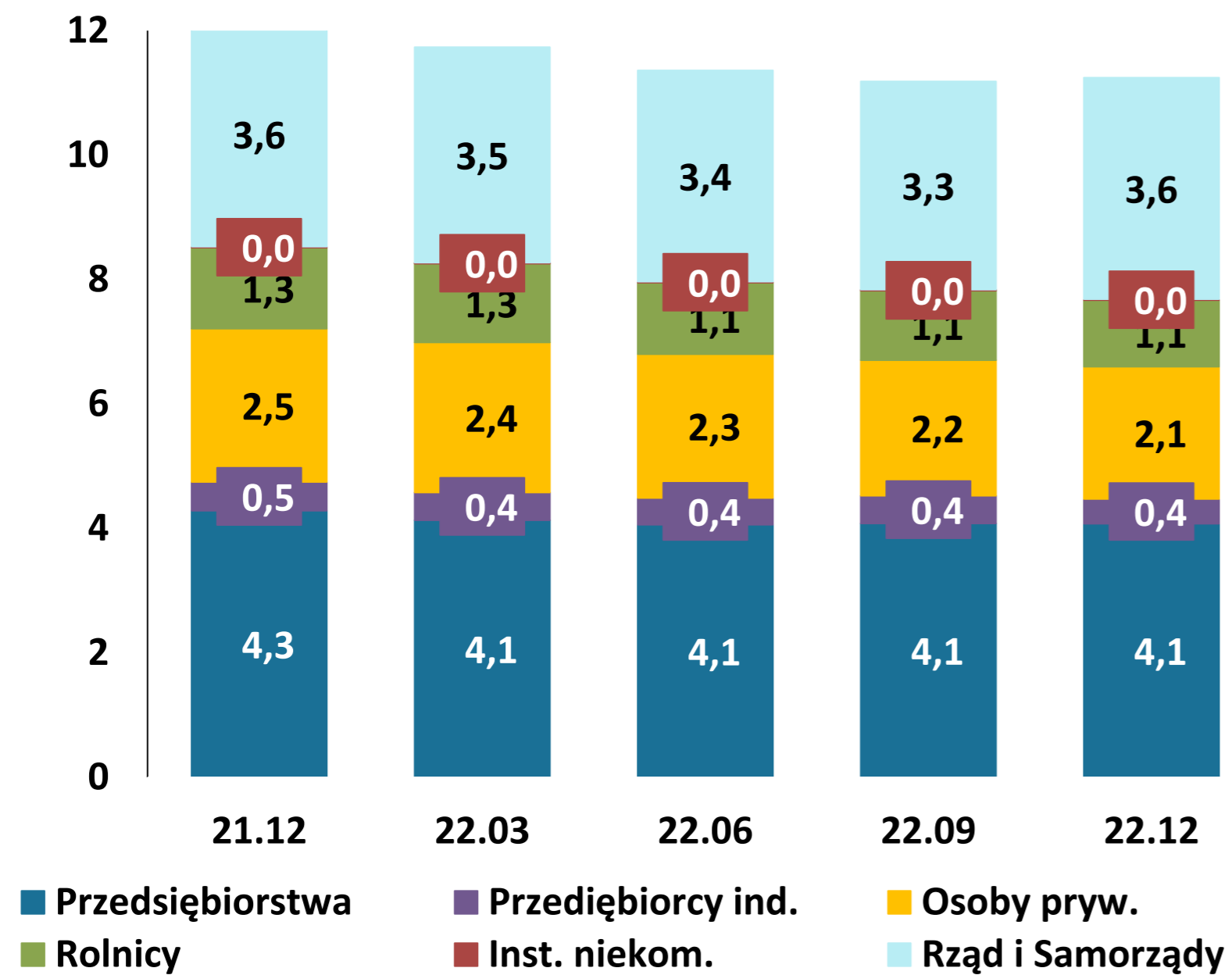

Depozyty w mld zł

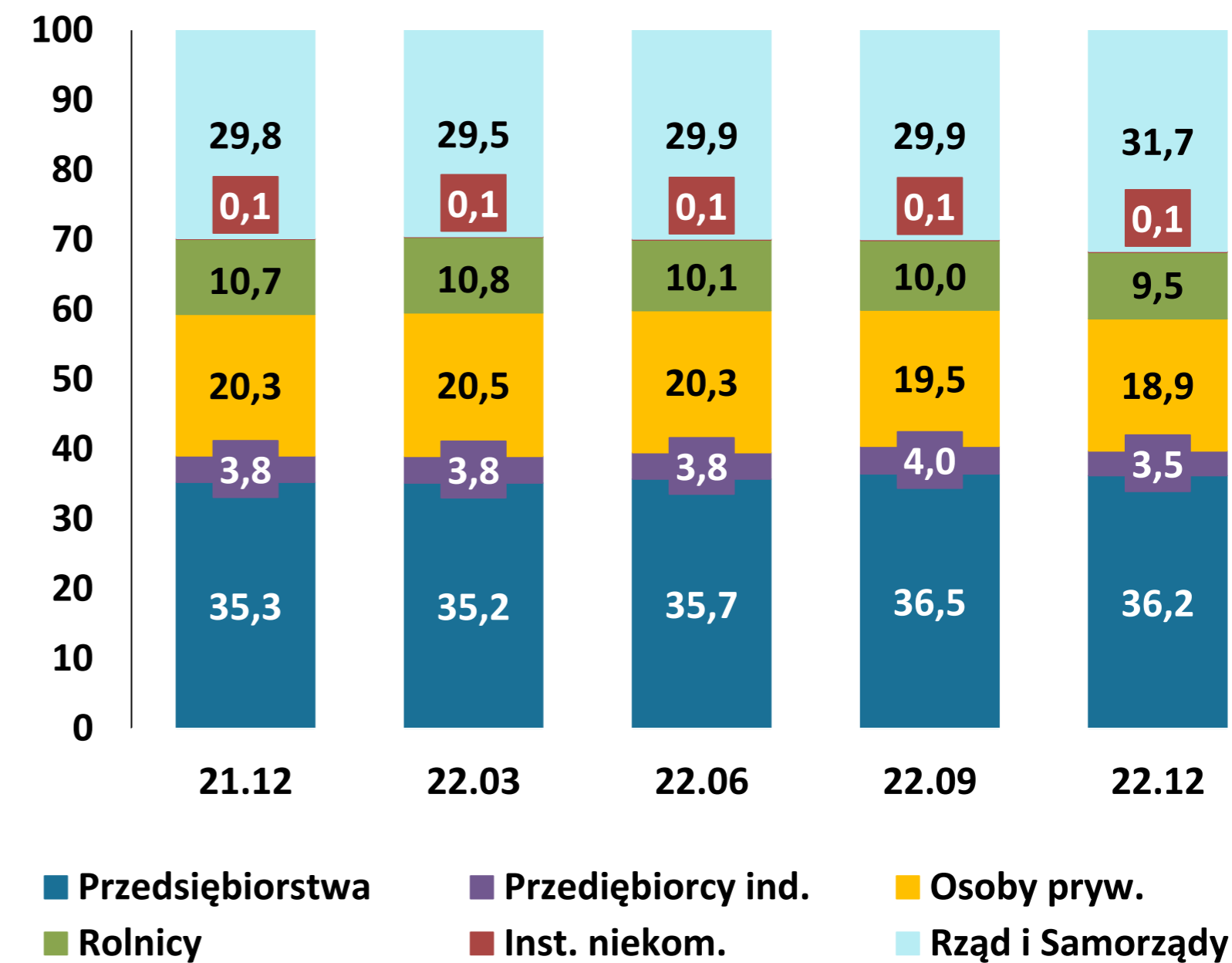

- Depozyty w bankach zrzeszających zwiększyły się w stosunku do grudnia 2021 r. o 5,3% (tj. o 2,1 mld zł, do 41,1 mld zł).
- Są one silnie skorelowane z depozytami składanymi przez zrzeszone banki spółdzielcze.

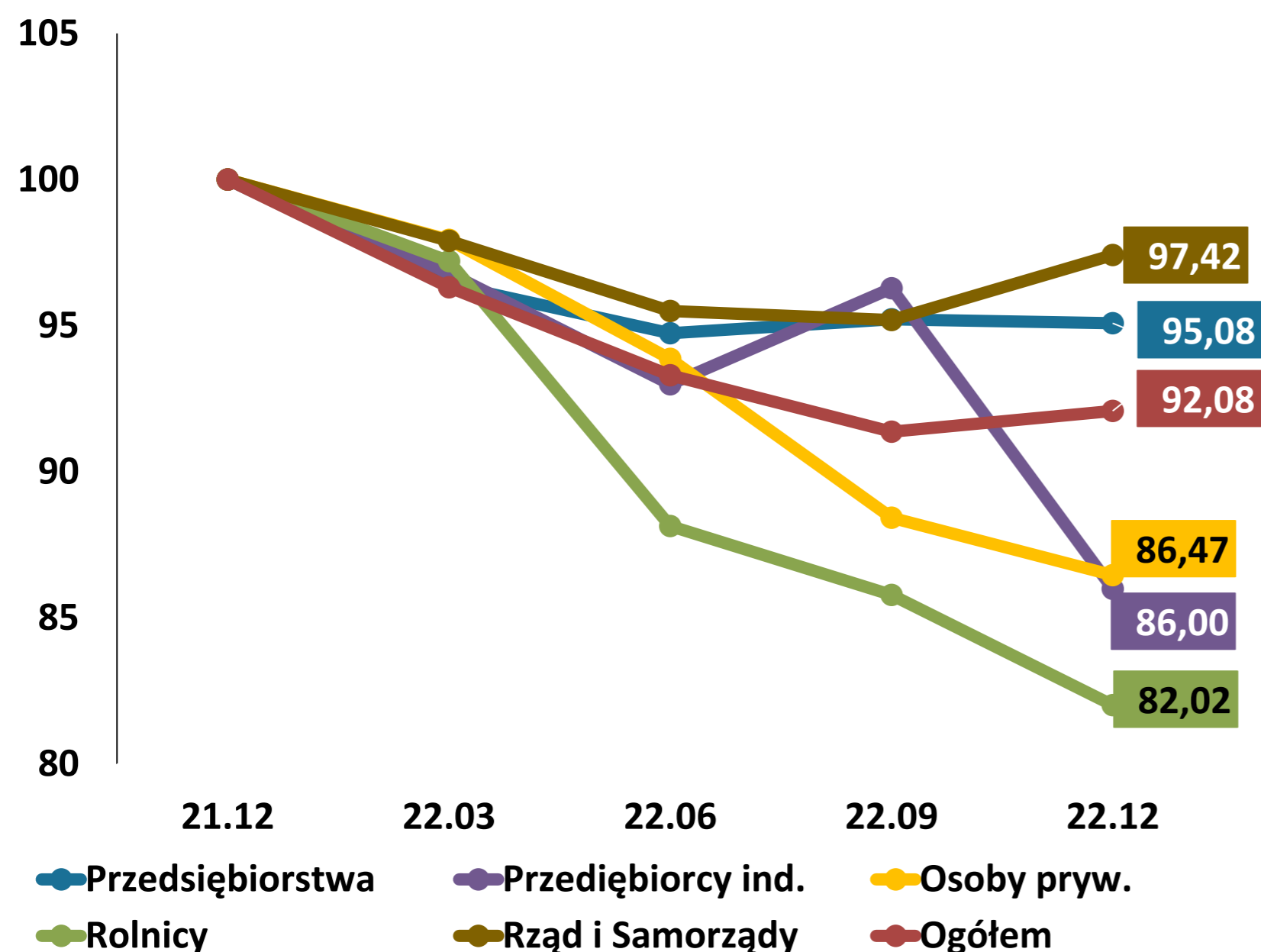
Portfel – wartość w mld zł

Portfel – struktura w %

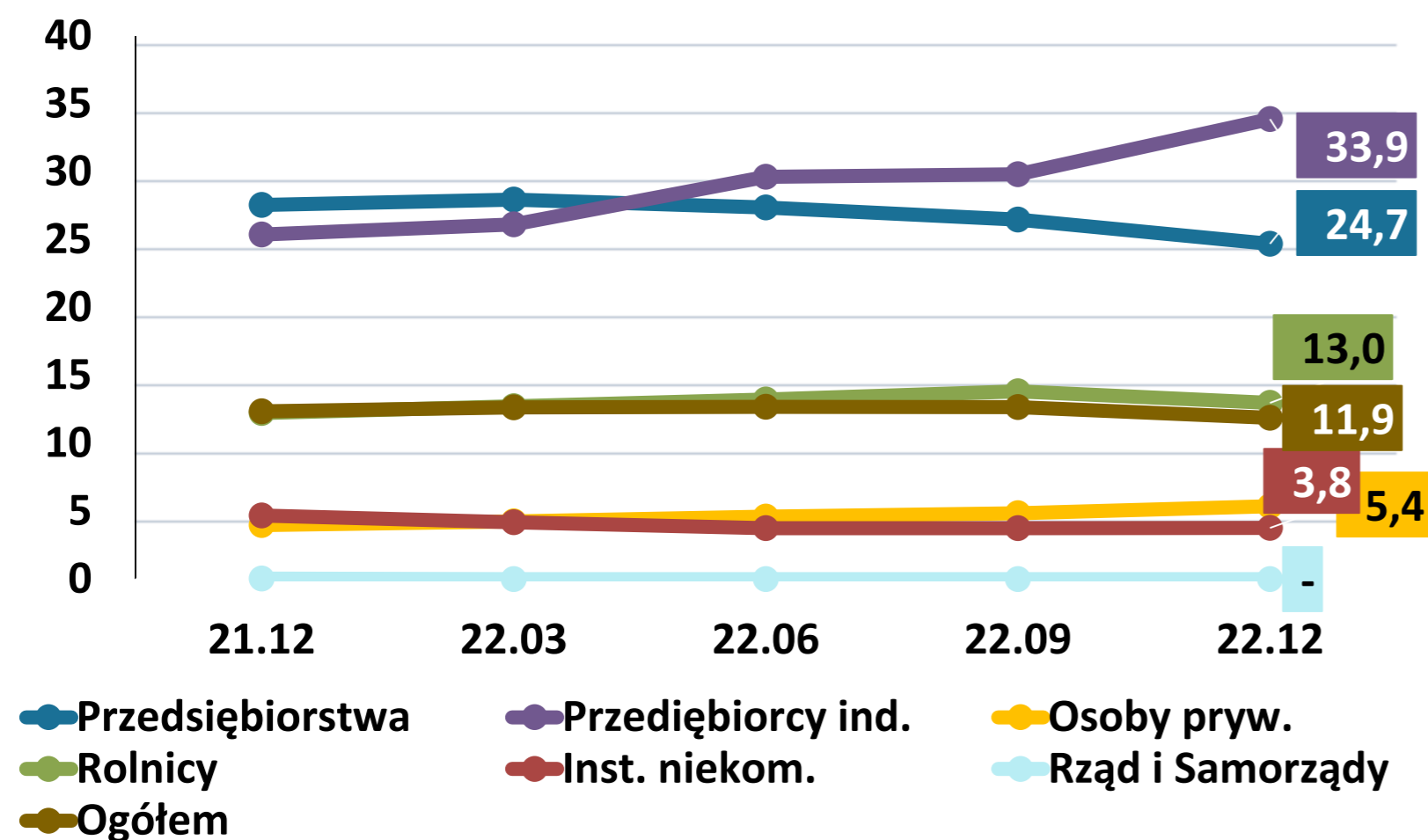
Dynamika należności od podmiotów sektora niefinansowego i samorządowego

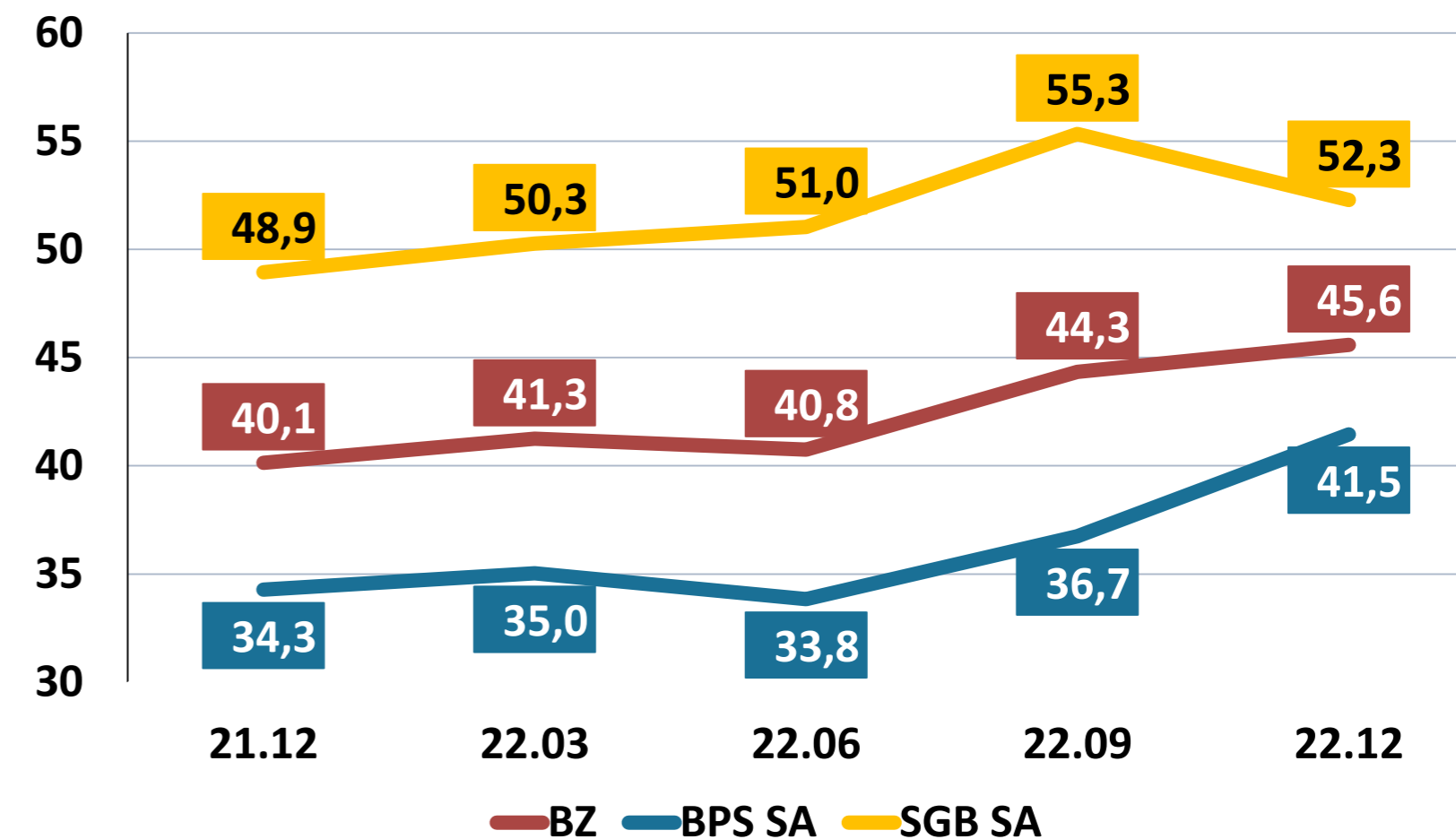
Należności brutto banków zrzeszających od sektora niefinansowego i samorządowego zmniejszyły się w stosunku do grudnia 2021 r. o 7,9% i wyniosły 10,6 mld zł, zaś w przypadku samego sektora niefinansowego zmniejszyły się o 10,7%, do 7,1 mld zł.

Najsilniejsze spadki dotyczyły należności od rolników, przedsiębiorców indywidualnych i osób prywatnych.

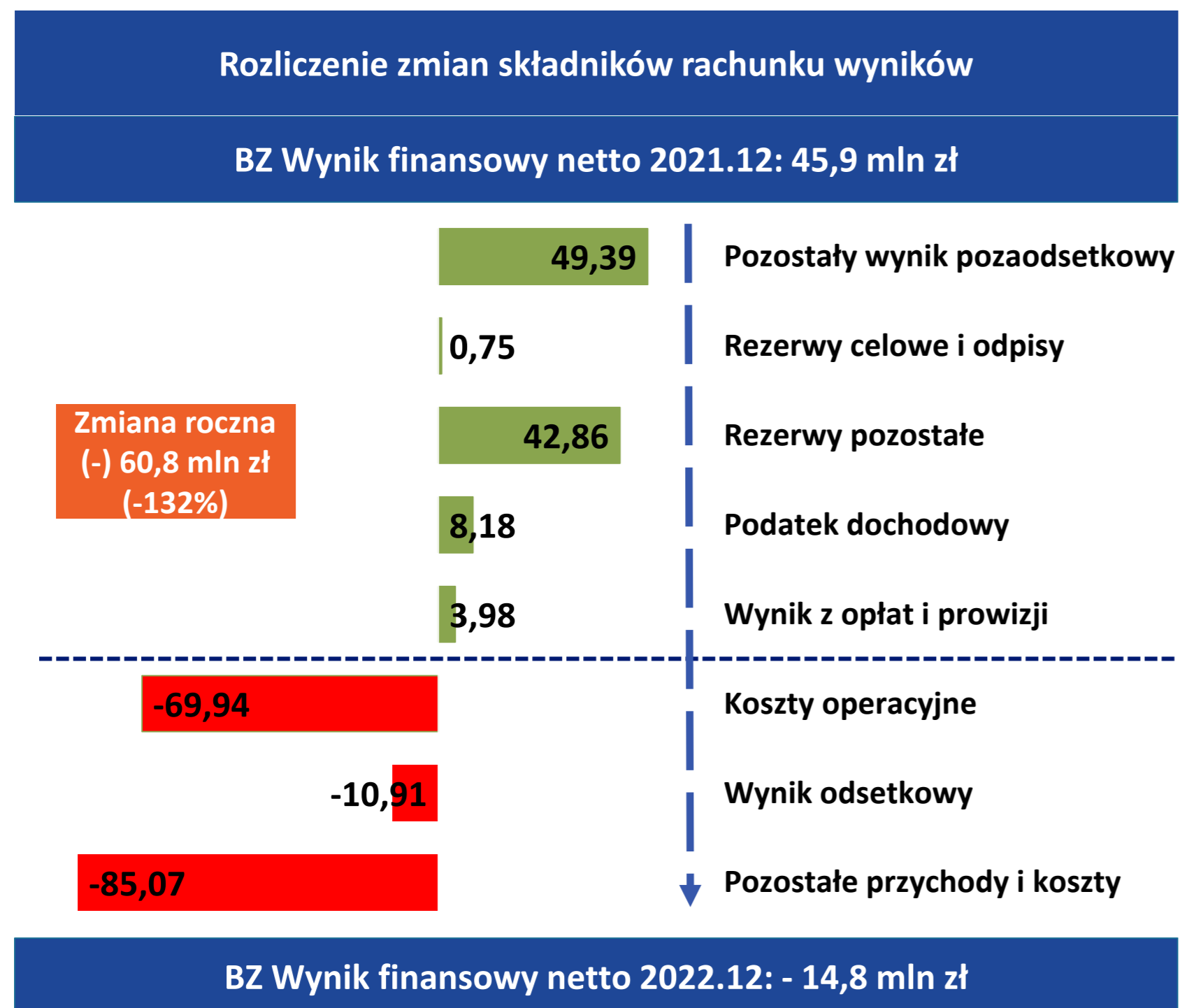
Udział należności zagrożonych – według podmiotów (%)

Rezerwy celowe oraz odpisy aktualizujące do należności zagrożonych (%)

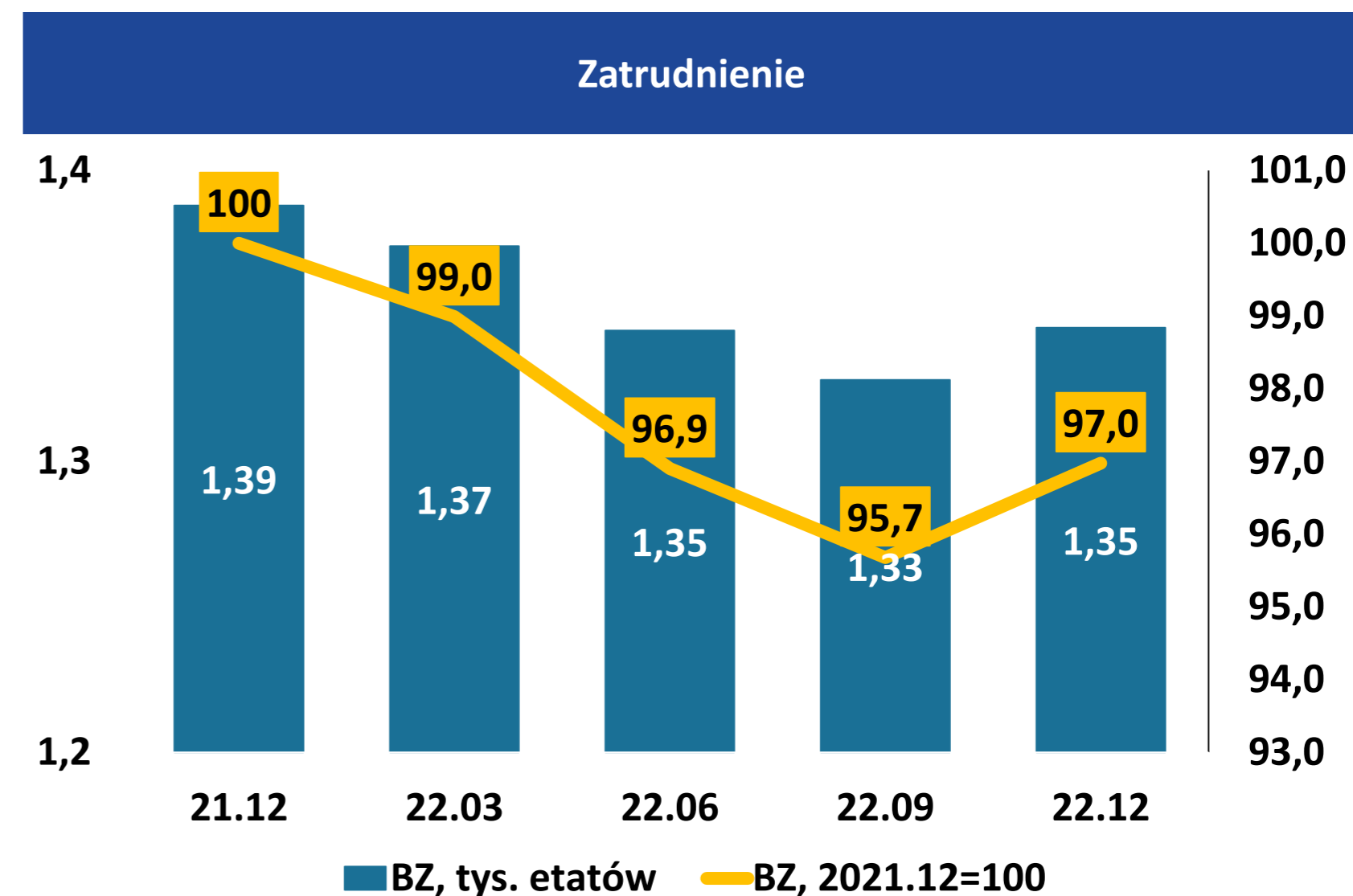
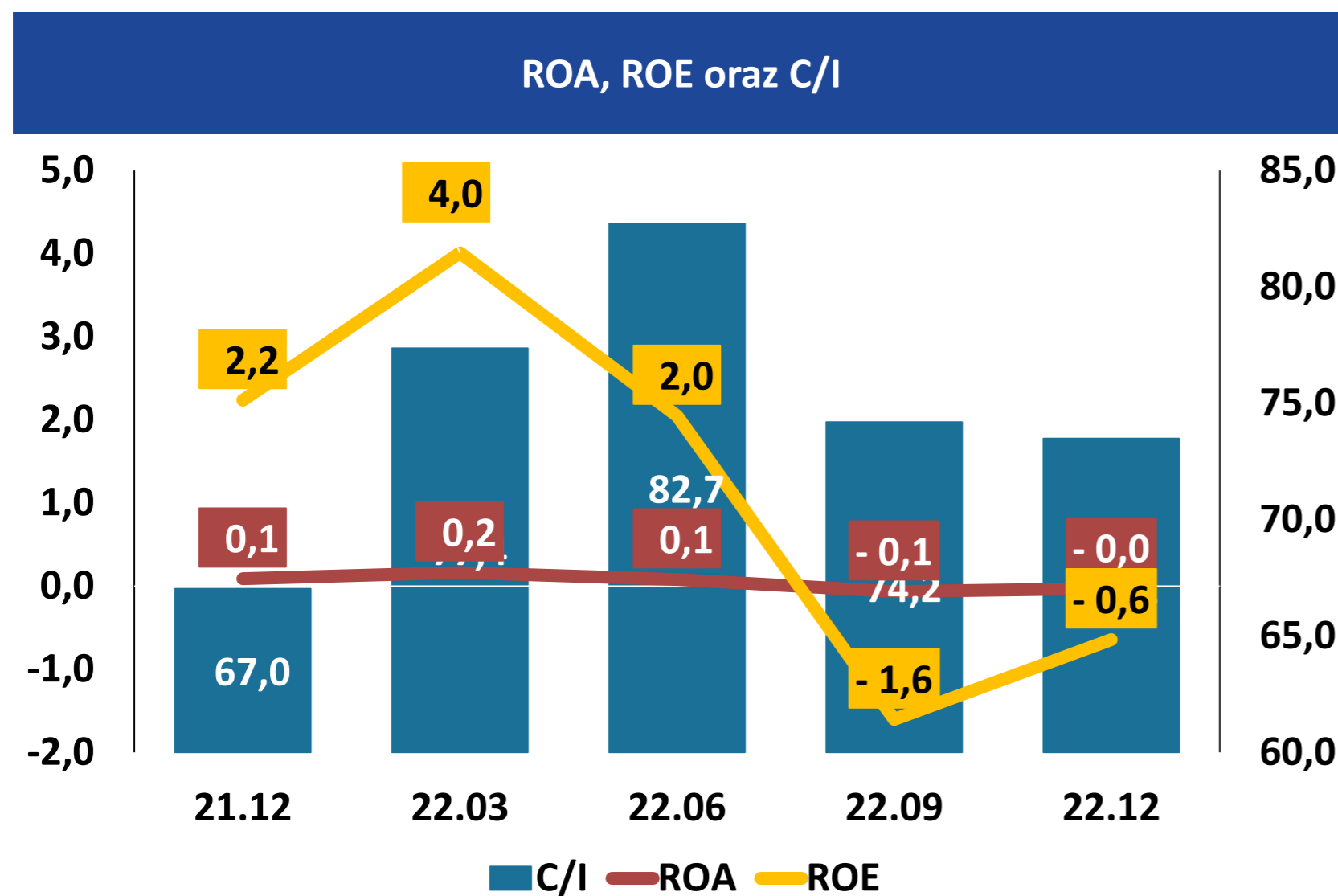

- Jakość należności banków zrzeszających od sektora niefinansowego oraz samorządów zmieniła się w niewielkim stopniu w porównaniu do grudnia 2021 r. (poprawa wskaźnika o 0,5 p.p.).
- Poziom wyrezerwowania należności od sektora niefinansowego wzrósł.

- Banki zrzeszające na koniec grudnia 2022 r. wykazały łącznie stratę netto w kwocie 14,8 mln zł.
- Wynik finansowy jest o 60,8 mln zł mniejszy niż w grudniu 2021 r.

Banki Zrzeszające - zatrudnienie oraz placówki

- Zatrudnienie w bankach zrzeszających systematycznie spada, co związane jest z poprawą efektywności działania.
- Liczba placówek (bez central) w stosunku do grudnia 2021 r. nie zmieniła się i wynosiła 50.

DEPARTAMENT BANKOWOŚCI SPÓŁDZIELCZEJ
dbb@knf.gov.pl

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego
ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa
www.knf.gov.pl